

ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (ΜΟ.ΔΙ.Π)

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

Μεθοδολογία – δείκτες
και η θέση του ΕΚΠΑ 2017-2018

εκδόσεις
Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

ΑΘΗΝΑ 2018

**ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
(ΜΟ.ΔΙ.Π)**

**Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης
των Πανεπιστημίων**

**Μεθοδολογία – δείκτες και η θέση του ΕΚΠΑ
2017-2018**

Πρώτη έκδοση: Αθήνα 2018

Συγγραφείς: **Καθηγητής Μελέτιος –Αθανάσιος Δημόπουλος**
Πρύτανης Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών,
Καθηγητής Κωνσταντίνος Μπουραζέλης, *Αναπληρωτής Πρύτανη Ακαδ. Υποθέσεων και Διεθνών*
Σχέσεων – Πρόεδρος ΜΟ.ΔΙ.Π/ΕΚΠΑ
Κωνσταντίνος Μπουρλετίδης, *Γραμματέας ΜΟ.ΔΙ.Π/ΕΚΠΑ*
Δημήτρης Κουτσομπόλης, *Υπεύθυνος Γραφείου Τύπου ΕΚΠΑ*

Τίτλος: ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (ΜΟ.ΔΙ.Π), Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

Γραφιστική επεξεργασία (Ελένη Πάστρα), εκτύπωση και βιβλιοδεσία:
Τμήμα Τυπογραφείου, Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

© Copyright 2018, Εκδόσεις Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου, εφόσον αναφέρεται ρητά η πηγή προέλευσης.

ISBN: 978-960-466-185-5

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
—ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837—

**ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
(ΜΟ.ΔΙ.Π)**

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

**Μεθοδολογία – δείκτες και η θέση του ΕΚΠΑ
2017-2018**

Αθήνα 2018

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Καθηγητής Μελέτιος – Αθανάσιος Δημόπουλος
Πρύτανης Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Καθηγητής Κωνσταντίνος Μπουραζέλης
Αναπληρωτής Πρύτανη Ακαδ. Υποθέσεων και Διεθνών Σχέσεων – Πρόεδρος ΜΟ.ΔΙ.Π/ΕΚΠΑ

Κωνσταντίνος Μπουρλετίδης
Γραμματέας ΜΟ.ΔΙ.Π/ΕΚΠΑ

Δημήτρης Κουτσομπόλης
Υπεύθυνος Γραφείου Τύπου ΕΚΠΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή: Τι είναι οι πίνακες διεθνούς κατάταξης Πανεπιστημίων	9
1.1 Ορισμός και Πλαίσιο	9
1.2 Η επίδραση των διεθνών κατατάξεων στην Ανώτατη Εκπαίδευση	10
1.3 Οι σημαντικότεροι πίνακες διεθνούς κατάταξης	12
1.4 Ανάλυση των Κριτηρίων των σημαντικότερων πινάκων διεθνούς κατάταξης	14
1.5 Η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων στους πίνακες διεθνούς κατάταξης.	21
2. Ανάλυση των σημαντικότερων πινάκων διεθνούς κατάταξης πανεπιστημίων και η θέση του ΕΚΠΑ σε αυτούς	23
2.1 Εισαγωγή	23
2.2 Οι κατατάξεις του Webometrics Ranking of World Universities	24
2.2.1 Η κατάταξη του Webometrics Ranking of World Universities (γενική κατάταξη Πανεπιστημίων)	24
2.2.2 TRANSPARENT RANKING: Top Universities by Google Scholar Citations	30
2.2.3 Κατάταξη των Ερευνητών και Επιστημόνων στην Ελλάδα με βάση το ερευνητικό τους έργο όπως αυτό αποτυπώνεται στα δεδομένα της Google Scholar	31
2.2.4 Highly Cited Researchers (h>100) της Webometrics.	31
2.3 Academic Ranking of World Universities ARWU	32
2.3.1 Academic Ranking of World Universities ARWU (Γενική Κατάταξη)	32
2.3.2 ShanghaiRanking's Global Ranking of Academic Subjects	34
2.3.3 ShanghaiRanking's Global Ranking of Sport Science Schools and Departments	38
2.4 Η κατάταξη του QS World University Rankings	39
2.4.1 Η κατάταξη του QS World University Rankings (γενική κατάταξη)	39

2.4.2 Η θέση του ΕΚΠΑ στην Κατάταξη Βασικών και Εξειδικευμένων Επιστημονικών Πεδίων της QS (Quacquarelli Symonds)	42
2.4.3 Το ΕΚΠΑ στα 250 καλύτερα Πανεπιστήμια στον κόσμο (#201-250 / 500 σχετικά με την απασχολησιμότητα των αποφοίτων του	45
2.5 Οι κατατάξεις του Times Higher Education World University Rankings	46
2.5.1 Η κατάταξη του Times Higher Education World University Rankings (γενική)	46
2.5.2 Η κατάταξη του Times Higher Education World University Rankings στο επιμέρους πεδίο “Arts & Humanities”	50
2.5.3 Τα αποτελέσματα του Times Higher Education World Reputation Rankings για το ΕΚΠΑ	51
2.6 Η κατάταξη του Center for World University Rankings - CWUR	52
2.7.US News - Best Global University Rankings	55
2.8 Η κατάταξη του National Taiwan University (Performance ranking of Scientific Papers)	58
3. Συμπεράσματα – Προτάσεις	63
3.1 Γενικά Συμπεράσματα	63
3.2 Συμπεράσματα για τη Θέση του ΕΚΠΑ στους πίνακες κατάταξης διεθνών αξιολογήσεων	65
3.3 Ενέργειες του ΕΚΠΑ και Προτάσεις Βελτίωσης	67
4. Επίλογος	71
Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία	73

1. Εισαγωγή: Τι είναι οι πίνακες διεθνούς κατάταξης Πανεπιστημίων (Rankings)

1.1 Ορισμός και Πλαίσιο

Οι πίνακες διεθνούς κατάταξης των πανεπιστημίων (rankings) είναι ίσως ο πιο διαδεδομένος τρόπος με τον οποίο κάθε χρόνο η κοινή γνώμη και ειδικότερα τα ενδιαφερόμενα μέρη (φοιτητές, υποψήφιοι φοιτητές, γονείς, Καθηγητές, Ερευνητές και Διοικήσεις Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και φορείς άσκησης πολιτικής) ενημερώνονται για τον βαθμό αναγνώρισης των καλύτερων πανεπιστημίων του κόσμου.

Συνήθως οι πίνακες αυτοί συντάσσονται από μη κερδοσκοπικά ιδρύματα και οργανισμούς, έγκυρες εφημερίδες ή περιοδικά, όπως οι «Times», το «Business Week», οι «US News», οι «Financial Times» κ.ά. Από το σύνολο των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τα οποία σύμφωνα με το International Handbook of Universities (International Association of Universities), ξεπερνούν τις 18.000 παγκοσμίως, τα περισσότερα συστήματα κατάταξης ξεχωρίζουν τα καλύτερα 1.000 ή 4.000 Ιδρύματα (1η φάση αξιολόγησης) και κατόπιν προχωρούν στην τελική σύνταξη (2η φάση αξιολόγησης) ενός πιο σύντομου κατάλογου-κατάταξης 500 ή 1.000 Ιδρυμάτων, δηλαδή μεταξύ των ήδη επιλεγμένων ως καλύτερων παγκοσμίως.

Επομένως, όσα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα εμφανίζονται στους τελικούς καταλόγους κατάταξης συγκαταλέγονται στο 5%, περίπου, των καλύτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ανά τον κόσμο.

Τα αποτελέσματα των κατατάξεων αυτών είναι **προσβάσιμα** στο κοινό, δημοσιεύονται στις ιστοσελίδες των οργανισμών **ενώ δίνεται η δυνατότητα στον επισκέπτη της ιστοσελίδας κάθε πίνακα κατάταξης να περιορίζει το εύρος της αναζήτησής του στη χώρα ή την ήπειρο που τον ενδιαφέρει.**

Εκτός από τα αποτελέσματα των κατατάξεων, στις ιστοσελίδες των οργανισμών που δημιουργούν τους πίνακες μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να εντοπίσει πληροφορίες για την μεθοδολογία που ακολουθείται και το περιεχόμενο των δεικτών που υπολογίζονται και χρησιμοποιούνται στην κατάταξη.

1.2 Η επίδραση των διεθνών κατατάξεων στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι οι κατατάξεις των ΑΕΙ επηρεάζουν αποφασιστικά την κοινή γνώμη, γενικότερα, και τη λήψη αποφάσεων, ειδικότερα, για θέματα ανώτατης εκπαίδευσης, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο. Οι Πίνακες κατάταξης αποτελούν σημείο αναφοράς για την ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών και για τις επιδόσεις των ΑΕΙ συνολικά, παράγοντας αποτελέσματα τόσο σε διεθνές, όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Τα κριτήρια αξιολόγησης των πανεπιστημίων είναι **πολλά, συχνά διαφέρουν από έρευνα σε έρευνα**, και συνήθως έχουν διαφορετική βαρύτητα ως προς τη διαμόρφωση της τελικής κατάταξης σε κάθε πίνακα.

Τα αποτελέσματα αυτών των κατατάξεων ερμηνεύονται ποικιλοτρόπως και κατά το δοκούν. **Θα πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στην ανάλυση αυτών των αποτελεσμάτων**, παρότι στις περισσότερες των περιπτώσεων είναι ιδιαίτερος θετικά για συγκεκριμένα Ελληνικά Πανεπιστήμια και τα επιμέρους προγράμματα σπουδών των Τμημάτων τους, δεδομένων των συνθηκών. Αρκετοί πολίτες αντιμετωπίζουν με επιφυλάξεις ή ακόμα και με άρνηση ανακοινώσεις και δημοσιεύματα με διθυραμβικά σχόλια για την θέση ελληνικών πανεπιστημίων στους διεθνείς πίνακες κατάταξης. Αυτό οφείλεται, αφενός, στο ότι δεν γίνεται πλήρως κατανοητή η μεθοδολογία βάσει της οποίας κάθε πίνακας κατάταξης αξιολογεί τα Ιδρύματα παγκοσμίως και, αφετέρου, διότι αρκετοί επικεντρώνουν στο αποτέλεσμα και όχι στο τί σημαίνει αυτό, επί της ουσίας.

Κατά βάση, όμως, οι παγκόσμιες κατατάξεις ενισχύουν την επιχειρηματολογία αλλά και την αντιπαράθεση όλων των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με την ποιότητα των σπουδών που προσφέρουν τα Πανεπιστήμια.

Για παράδειγμα, η άνοδος ενός Ελληνικού Πανεπιστημίου σε έναν τέτοιο πίνακα ερμηνεύεται από πολλούς, εντός και εκτός αυτού, ως η επιβεβαίωση της υψηλής ποιότητας σπουδών και του ερευνητικού έργου που συντελείται στο εν λόγω Ίδρυμα. Ενώ, αντίθετα, υποχώρηση σε χαμηλότερες θέσεις, είτε αποδίδεται ανοικτά στις σημαντικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης στο έργο του Πανεπιστημίου, είτε στις γενικότερες παθογένειες του Ελληνικού Τριτοβάθμιου Εκπαιδευτικού Συστήματος.

Είναι αναμενόμενο να διατυπώνονται εύλογοι προβληματισμοί και να εκφράζονται αμφιβολίες για τα κριτήρια και τη μεθοδολογία γενικότερα που ακολουθείται, αλλά και για τις πληροφορίες και τα στοιχεία πάνω στα οποία βασίζονται οι αξιολογήσεις των διαφόρων συστημάτων κατάταξης (rankings).

Όπως αναφέρεται και στην πρόσφατη έκθεση της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ). «Τα «rankings» έθεσαν τις επιδόσεις των ΑΕΙ σε ένα ευρύτερο και ανταγωνιστικό διεθνές πλαίσιο. Η εξασφάλιση υψηλής θέσης στις λίστες παγκόσμιας κατάταξης λειτουργεί θετικά στην ενίσχυση της δημόσιας εικόνας και της φήμης των ΑΕΙ. Τούτο επηρεάζει καταλυτικά τη δυνατότητα των Ιδρυμάτων να προσελκύουν υψηλής ποιότητας ακαδημαϊκό προσωπικό (διδάσκοντες, ερευνητές), θεσμικούς συνεργάτες και εξωτερικούς επενδυτές».

Από την άλλη πλευρά, οι επικριτές των συστημάτων κατάταξης τονίζουν ότι η έμφαση στη στατιστική και τους αριθμούς προωθεί μια μονοδιάστατη αντίληψη της ακαδημαϊκής αριστείας, επιταχύνει την εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης, ενώ δημιουργεί ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, όπου οι διαφορές στους δείκτες οδηγούν σε δυσανάλογες διαφορές στη φήμη, το κύρος και τη δυνατότητα απόκτησης πόρων από τα αξιολογούμενα ΑΕΙ. Οι επικριτές παραφράζουν τη ρήση του Αϊνστάιν, ο οποίος είχε δηλώσει ότι από όσα μετράνε (είναι σημαντικά) δεν μπορούν να μετρηθούν όλα, και από όσα μπορούν να μετρηθούν δεν μετράνε όλα (δεν είναι όλα σημαντικά). Έτσι λοιπόν οι επικριτές των συστημάτων κατάταξης πιστεύουν ότι αυτές μετρούν, μόνο, ό,τι είναι εύκολο να μετρήσουν, αγνοώντας σημαντικές παραμέτρους οι οποίες δεν μπορούν να μετρηθούν. Πρόκειται για παραμέτρους που αναδεικνύουν την πολυπλοκότητα του κάθε Ιδρύματος και δεν αποτυπώνονται στα εφαρμοζόμενα από τις κατατάξεις κριτήρια.

Συνοψίζοντας, στα **θετικά στοιχεία** που προσφέρουν οι πίνακες κατάταξης εντοπίζονται τα εξής:

- Η εξασφάλιση υψηλής θέσης στις λίστες παγκόσμιας κατάταξης λειτουργεί θετικά στην ενίσχυση της δημόσιας εικόνας και της φήμης των ΑΕΙ.
- Επηρεάζουν καταλυτικά τη δυνατότητα των Ιδρυμάτων να προσελκύουν υψηλής ποιότητας ακαδημαϊκό προσωπικό (διδάσκοντες, ερευνητές), θεσμικούς συνεργάτες και εξωτερικούς επενδυτές
- Ενισχύουν την εξωστρέφεια και την προώθηση διεθνών συνεργασιών
- Αποτελούν στοιχείο επιβεβαίωσης της ποιότητας του διδακτικού και ερευνητικού έργου
- Όπως αποδέχεται και η Ελληνική Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) στην πρόσφατη έκθεση για την Ελληνική Ανώτατη Εκπαίδευση για το 2016 (σελ. 68), «...Κατά μια έννοια, οι λίστες (πίνακες) κατάταξης συμπληρώνουν τα διαφορετικά εργαλεία ή τις, ήδη υπάρχουσες, διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς τη μέτρηση, την αξιολόγηση και τη σύγκριση των επιδόσεων ή της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στην ανώτατη εκπαίδευση»

Στα **αρνητικά στοιχεία** των πινάκων κατάταξης εντοπίζονται τα εξής:

- Η έμφαση στη στατιστική και τους αριθμούς προωθεί μια μονοδιάστατη αντίληψη της ακαδημαϊκής αριστείας, και επιταχύνεται η εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης,
- Δημιουργούν ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, όπου οι διαφορές στους δείκτες οδηγούν σε δυσανάλογες διαφορές στη φήμη, το κύρος και τη δυνατότητα απόκτησης πόρων από τα αξιολογούμενα ΑΕΙ.
- Δεν λαμβάνουν υπόψη το θεσμικό πλαίσιο κάθε χώρας το οποίο μπορεί να επιδρά απαγορευτικά σε στρατηγικές βελτίωσης (πχ τα Ελληνικά Πανεπιστήμια κατ' αρχήν δεν έχουν ξενόγλωσσα προπτυχιακά προγράμματα).
- Δεν αντιλαμβάνονται την πολυπλοκότητα του εσωτερικού περιβάλλοντος ενός Πανεπιστημιακού Ιδρύματος.
- Όσοι πίνακες κατάταξης στηρίζονται σε έρευνες φήμης μεροληπτούν ουσιαστικά υπέρ των πολύ γνωστών και φημισμένων ιδρυμάτων, ή αυτών που έχουν πόρους να επενδύσουν σε ενέργειες δημοσιότητας.
- Η χρήση βιβλιομετρικών δεικτών και βάσεων δεδομένων άρθρων και περιοδικών «αδικών» σε μεγάλο βαθμό τις ανθρωπιστικές επιστήμες.

1.3 Οι σημαντικότεροι πίνακες διεθνούς κατάταξης

Οι διεθνείς κατατάξεις των Πανεπιστημίων από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς αξιολόγησης αποτελούν άμεση συνέπεια της διεθνοποίησης της ανώτατης εκπαίδευσης. Η αύξηση, διεθνώς, του αριθμού των φοιτητών που επιλέγουν να σπουδάσουν σε πανεπιστήμια του εξωτερικού δημιούργησε, εκ των πραγμάτων, την ανάγκη εκτενέστερης πληροφόρησης των τελευταίων για την ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών. Αυτή, ακριβώς, την ανάγκη έρχονται να καλύψουν οι διεθνείς πίνακες κατάταξης πανεπιστημίων οι οποίοι αναδεικνύουν εκπαιδευτικές ευκαιρίες παρουσιάζοντας την δική τους εκδοχή για την εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Οι πλέον σημαντικοί πίνακες κατάταξης και οι οργανισμοί που τους συντάσσουν αποτυπώνονται στον πίνακα 1.1. Οι περισσότεροι εξ αυτών των οργανισμών δεν περιορίζονται στην ανακοίνωση γενικών κατατάξεων (για παράδειγμα τα 500 καλύτερα πανεπιστήμια παγκοσμίως), αλλά προβαίνουν και στη δημοσίευση **επιμέρους κατατάξεων σε εξειδικευμένα πεδία και επιστημονικές περιοχές**. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις εξής εξειδικευμένες – επιμέρους κατατάξεις:

1. **Shanghai Ranking's Global Ranking of Academic Subjects** Στην ειδική αυτή λίστα η κατάταξη των πανεπιστημίων γίνεται σε 5 επιστημονικές κατηγορίες (θετικές επιστήμες, μηχανική, επιστήμες ζωής, ιατρικής και κοινωνικές επιστήμες) και 52 επιμέρους θεματικές ανάλογα με το ακαδημαϊκό αντικείμενό τους. Υλοποιείται από την ARWU.
2. **TRANSPARENT RANKING: Top Universities by Google Scholar Citations:** Αποτελεί ειδική κατάταξη των Πανεπιστημίων με βάση το αριθμό ετεροαναφορών του ερευ-

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

νητικού τους έργου. Ο εντοπισμός των ετεροαναφορών (citations) έγινε μέσω της πλέον δημοφιλούς μηχανής αναζήτησης ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας του Google Scholar. Υλοποιείται από την Webometrics της Cybermetrics (CCHS).

- 3. Highly Cited Researchers (h>100):** Ο εν λόγω πίνακας συντάσσεται με βάση τις πληροφορίες των δημόσιων προφίλ Καθηγητών και Ερευνητών Πανεπιστημίων στο Google Scholar. Καταγράφει καθηγητές και Ερευνητές Πανεπιστημίων οι οποίοι με το συγγραφικό και ερευνητικό τους έργο έχουν ασκήσει σημαντική επιρροή στην επιστήμη διαχρονικά. Η συγκεκριμένη κατάταξη, περιλαμβάνει 2.285 Highly Cited Researchers, δηλαδή ερευνητές με h-index > 100. Υλοποιείται από την Webometrics της Cybermetrics (CCHS).
- 4. ShanghaiRanking's Global Ranking of Sport Science Schools and Departments:** Αποτελεί ειδική κατάταξη με τις κορυφαίες αθλητικές σχολές και Τμήματα αθλητικών σπουδών Πανεπιστημίων παγκοσμίως και δημοσιεύεται από την ARWU
- 5. Κατάταξη Βασικών και Εξειδικευμένων Επιστημονικών Πεδίων της QS (Quacquarelli Symonds):** Η συγκεκριμένη κατάταξη αξιολογεί τα Πανεπιστήμια στους πέντε (5) βασικούς θεματικούς τομείς σπουδών, όπως προσδιορίζονται από τη μεθοδολογία της QS, (Τέχνες και Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Επιστήμες της Ζωής και Ιατρικής, Φυσικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες και Διοίκηση, Μηχανική και Τεχνολογία) αλλά και σε **48 επιμέρους επιστημονικά πεδία -ειδικότητες** που αποτελούν υποσύνολα των πέντε βασικών. Υλοποιείται από QS (Quacquarelli Symonds).
- 6. QS (Quacquarelli Symonds) Employability Ranking:** Αποτελεί ειδικό πίνακα διεθνούς κατάταξης πανεπιστημίων με βάση την απασχολησιμότητα των αποφοίτων και τη φήμη τους στην αγορά εργασίας. Υλοποιείται από QS (Quacquarelli Symonds).
- 7. Times Higher Education World Reputation Rankings:** Η συγκεκριμένη κατάταξη βασίστηκε στην υλοποίηση μιας εκτεταμένης έρευνας «γνώμης», η οποία διενεργήθηκε μεταξύ 10.565 καθηγητών και ερευνητών από 137 χώρες με τη χρήση ερωτηματολογίου. Στόχος να εντοπιστούν τα πλέον φημισμένα Πανεπιστήμια παγκοσμίως σε επίπεδο Έρευνας και Διδασκαλίας. Υλοποιείται από Times Higher Education World University Rankings της Thomson Reuters.

Πίνακας 1.1: Οι σημαντικότεροι διεθνείς πίνακες κατάταξης Πανεπιστημίων

Πίνακας Κατάταξης	Φορέας
ARWU Academic Ranking of World Universities	Δημιουργήθηκε και συντηρείται από το Shanghai Jiaotong. Οι αξιολογήσεις δημοσιεύονται από την Shanghai Ranking Consultancy.
Webometrics Ranking of World Universities	Καταρτίζεται από τη Cybermetrics (CCHS), μια μονάδα του Ισπανικού Εθνικού Κέντρου Ερευνών (Spanish National Research Council – CSIC), του κύριου ερευνητικού ιδρύματος της Ισπανίας.
QS World University Rankings	Βρετανική Εταιρεία που εξειδικεύεται στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και εκδόσεων στον χώρο της εκπαίδευσης.
Times Higher Education World University Rankings	Οργανισμός που ανήκει στην Καναδική mass media εταιρεία Thomson Reuters.
Center for World University Rankings	Μη κερδοσκοπικός οργανισμός με έδρα τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.
US News - Best Global University Rankings	Ανήκει στον Αμερικάνικο ειδησεογραφικό οργανισμό U.S News.
National Taiwan University (Performance ranking of Scientific Papers)	Δημοσιεύεται κάθε χρόνο από την ερευνητική ομάδα του Εθνικού Πανεπιστημίου της Ταϊβάν υπό την Αιγίδα της Εθνικής Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας της Ταϊβάν.

1.4 Ανάλυση των Κριτηρίων των σημαντικότερων πινάκων διεθνούς κατάταξης

Οι πίνακες κατάταξης χρησιμοποιούν δείκτες – κριτήρια για να μετρήσουν διαφορετικές πτυχές της δραστηριότητας των Πανεπιστημίων. Σε κάθε δείκτη αποδίδεται συγκεκριμένη βαρύτητα, ανάλογα με την κρίση του φορέα αξιολόγησης. Το αποτέλεσμα κάθε κριτηρίου αθροίζεται, ανά περίπτωση, προκειμένου να προκύψουν οι πίνακες κατάταξης κατά φθίνουσα σειρά.

Μεταξύ των κατατάξεων παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις, γεγονός που οφείλεται στην εφαρμογή διαφορετώντων εκάστοτε κριτηρίων και αποδεικνύει την τελική υποκειμενικότητα των κριτηρίων επιλογής. Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι οι πίνακες κατάταξης δεν είναι μία αποδεκτή μέθοδος αξιολόγησης των πανεπιστημίων, αλλά ένας προσεκτικός αναγνώστης θα ανακαλύψει σίγουρα ότι δεν μπορούν να αποτελούν το μοναδικό κριτήριο επιλογής. Τα κριτήρια αξιολόγησης των πανεπιστημίων είναι πολλά, συχνά διαφέρουν από έρευνα σε έρευνα, και συνήθως έχουν διαφορετική βαρύτητα ως προς τη διαμόρφωση της τελικής κατάταξης σε κάθε πίνακα.

Στον πίνακα 1.2 παρουσιάζονται ομαδοποιημένα τα κριτήρια – δείκτες αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται από τους φορείς κατάταξης των Πανεπιστημίων.

Ορισμένες διαπιστώσεις από την ανάλυση αυτών των κριτηρίων, οι οποίες βοηθούν στο να κατανοήσει κανείς τη θέση των Ελληνικών Πανεπιστημίων είναι οι εξής:

(α) Ερευνητικό Έργο: Κριτήριο στους τέσσερις (4) από τους πέντε (5) πίνακες κατάταξης είναι το ερευνητικό έργο όπως αυτό αποτυπώνεται στον συνολικό αριθμό δημοσιεύσεων των καθηγητών και ερευνητών του κάθε Πανεπιστημίου για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο (π.χ. τα τελευταία πέντε χρόνια). Ο τρόπος αποτύπωσης και ειδικό βάρος του συγκεκριμένου κριτηρίου στη βαθμολογία κάθε πίνακα κατάταξης όμως είναι διαφορετικός.

Έτσι για παράδειγμα στον ιδιαίτερα γνωστό **πίνακα-λίστα της Σαγκάης (ARWU)** το ερευνητικό έργο ως αριθμός δημοσιεύσεων συμβάλλει στο 50% της βαθμολογίας μέσα από τρία υποκριτήρια: (1) Αριθμό δημοσιεύσεων στα περιοδικά Nature και Science με βάρος 20%, (2) Αριθμό δημοσιεύσεων που συμπεριλαμβάνονται στις βάσεις δεδομένων Science Citation Index and Social Sciences Citation Index με βάρος 20%, και (3) μια κανονικοποιημένη ακαδημαϊκή επίδοση, η οποία σταθμίζει το άθροισμα των παραπάνω δεικτών διά του αριθμού των μελών ΔΕΠ και των ερευνητών του Ιδρύματος, με βάρος 10%.

Αντίθετα ο αντίστοιχος δείκτης της μεθοδολογίας του **Times Higher Education** λαμβάνει 30% και στηρίζεται σε εντελώς διαφορετικά υποκριτήρια: (1ον) την «φήμη για το ερευνητικό έργο» όπως αποτυπώνεται σε μια μεγάλη έρευνα ερωτηματολογίων, στην οποία το 2016 συμμετείχαν 10.323 ακαδημαϊκοί από όλο τον κόσμο, με ειδικό βάρος 18% στην τελική βαθμολογία, (2ον) τα έσοδα (από έρευνα) ανά μέλος ΔΕΠ (6%) και (3ον) τον αριθμό δημοσιεύσεων ανά μέλος ΔΕΠ (6%). Στην εν λόγω προσέγγιση παρατηρεί ο αναγνώστης ότι κριτήριο για την έρευνα **είναι και τα χρήματα που δαπανώνται για την υλοποίηση της έρευνας** και όχι μόνο ο αριθμός δημοσιεύσεων. Προς την κατεύθυνση αυτή κινούνται και ορισμένα κριτήρια του πίνακα κατάταξης **Center for World University Rankings (CWUR)**, όπου μεταξύ των άλλων βαθμολογούνται και τα διεθνή διπλώματα ευρεσιτεχνίας με ποσοστό 5% της συνολικής βαθμολογίας. Τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας αποτελούν κατοχύρωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και δυνητική πηγή εσόδων για τα ιδρύματα.

Στον αντίποδα αυτής της προσέγγισης η μεθοδολογία της **WEBOMETRICS** αποτιμά με 10% τη συμμετοχή του κάθε ιδρύματος στα ανοιχτά επιστημονικά πρότυπα του παγκόσμιου ιστού μέσω του πλήθους των ερευνητικών έργων που καταλογογραφούνται στην εφαρμογή Google Scholar αλλά και σε άλλες ανοικτές βάσεις δεδομένων.

(β) Απήχηση - Επίδραση: Τα υποκριτήρια και οι μεταβλητές που συνθέτουν την απήχηση και την επίδραση κυρίως του ερευνητικού έργου του προσωπικού των Πανεπιστημίων, συναντώνται ανεξαιρέτως στις αποτιμήσεις και των πέντε σημαντικότερων πινάκων κατάταξης. Σημαντικό στοιχείο και μεταβλητή αποτελεί η λεγόμενη «ετεροαναφορά» (citation). Πιο συγκεκριμένα σε αυτή την κατηγορία κριτηρίων δεν ενδια-

φέρει το πόσα άρθρα έχουν γραφτεί από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου, αλλά πόσες αναφορές του ονόματος και του έργου του έχουν γίνει σε άρθρα και έρευνες άλλων συγγραφέων και καθηγητών άλλων Πανεπιστημίων. Με άλλα λόγια, ένα άρθρο ενός καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών που έχει αναφερθεί ως πηγή σε άλλα 4000 άρθρα δείχνει πολύ σημαντική επίδραση στο αντικείμενο που θεραπεύει αλλά και επιστημονική αναγνώριση από την κοινότητα των συναδέλφων παγκοσμίως. Πρακτικά, λοιπόν, η μελέτη των ετεροαναφορών θεωρείται εγκυρότερο κριτήριο αποτίμησης από τον καθαυτό όγκο του επιστημονικού έργου ενός καθηγητή. Για να γίνουν κατανοητοί και οι συμβολισμοί, όταν στη δημοφιλή βάση του *Google Scholar* διαπιστώνεται ότι ένας ερευνητής έχει $i10\ index = 200$, αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν τουλάχιστον 200 δημοσιεύσεις του εν λόγω καθηγητή με 10 αναφορές η κάθε μία σε άλλα άρθρα και έρευνες. Η συγκεκριμένη λογική αποτίμησης βασίζεται στον βιβλιομετρικό δείκτη h -index που επινοήθηκε το 2005 από τον J.E. Hirsch: «Ένας συγγραφέας εμφανίζει δείκτη h όταν h από τις N_p εργασίες του έχουν τουλάχιστον h αναφορές η καθεμία, ενώ οι υπόλοιπες ($N_p - h$) εργασίες του έχουν λιγότερες από h αναφορές η καθεμία».

Παράδειγμα: Αν μια συγκεκριμένη ομάδα εργασιών ή συγκεκριμένες εργασίες κάποιου συγγραφέα εμφανίζουν $h=12$, αυτό σημαίνει ότι σε αυτή την ομάδα των εργασιών υπάρχουν 12 εργασίες που έχουν τουλάχιστον 12 (ή και περισσότερες) αναφορές η καθεμία.

Δηλαδή, ο h -index εξάγεται πρακτικά με κατάταξη της συγκεκριμένης ομάδας των εργασιών κατά φθίνουσα σειρά ξεκινώντας από αυτή που έχει τις περισσότερες αναφορές. Καθώς προχωρούμε προς τα κάτω, στο σημείο που ο αριθμός των αναφορών που έχει λάβει κάποια εργασία γίνει μικρότερος από τον αύξοντα αριθμό της εργασίας, τραβάμε μία γραμμή και λαμβάνουμε ως h -index τον αμέσως προηγούμενο αύξοντα αριθμό. Εξ' ορισμού η τιμή του h -index εξαρτάται από τη βάση δεδομένων στην οποία θα γίνει η αναζήτηση. Γιαυτό και οι πίνακες κατάταξης διαφοροποιούνται ανάλογα με τη βάση την οποία χρησιμοποιούν. Αν αντίστοιχα δούμε το σύμβολο $C\text{-total}=1.560$, σημαίνει ότι ο συνολικός αριθμός αναφορών – παραθέσεων για όλα τα άρθρα ενός καθηγητή –ερευνητή είναι 1.560.

Έτσι λοιπόν για να δούμε στην πράξη πως χρησιμοποιούνται τα ανωτέρω, ο πίνακας κατάταξης **QS** χρησιμοποιεί τα δεδομένα της βάσης **Scopus**. Αθροίζεται ο συνολικός αριθμός ετεροαναφορών σε εργασίες της τελευταίας πενταετίας που συνεγράφησαν από μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου πάνω στο συγκεκριμένο επιστημονικό τομέα και διαιρούνται με τον αντίστοιχο συνολικό αριθμό μελών ΔΕΠ. Η βαθμολογία που δίνει στο κριτήριο είναι 20%. Η **WEBOMETRICS** αντίστοιχα χρησιμοποιεί την βάση **Scimago** και βαθμολογεί με 35% το ποσοστό των δημοσιεύσεων του ιδρύματος που ανήκει στο 10% των περισσότερο αναφερόμενων δημοσιεύσεων σε κάθε επιστημονικό πεδίο.

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

Η ερευνητική απήχηση των **Times Higher Education** αξιολογείται με τον κανονικοποιημένο μέσο όρο ετερο-αναφορών σε εργασίες μελών ΔΕΠ του ιδρύματος και λαμβάνει το ιδιαίτερα υψηλό 30% της βαθμολογίας. Τα δεδομένα κανονικοποιούνται, ώστε να αντικατοπτρίζουν μεταβολές του όγκου των ετεροαναφορών μεταξύ διαφορετικών θεματικών περιοχών. Αυτό σημαίνει ότι τα ιδρύματα με τα υψηλότερα επίπεδα ερευνητικής δραστηριότητας σε ερευνητικούς τομείς που παραδοσιακά έχουν μεγάλο αριθμό αναφορών (π.χ. Ιατρική) δεν θα κερδίζουν αθέμιτο πλεονέκτημα. Τα δεδομένα στη συγκεκριμένη κατάταξη προέρχονται από την βιβλιογραφική βάση δεδομένων **Scopus**.

Ο πίνακας κατάταξης **Center for World University Rankings (CWUR)** αντίστοιχα χρησιμοποιεί τρία υποκριτήρια και πιο συγκεκριμένα την **επιρροή**, μετρούμενη από τον αριθμό των ερευνητικών εργασιών που εμφανίζονται σε υψηλής επίδρασης περιοδικά [5%], τις **ετεροαναφορές**, που μετρώνται από τον αριθμό των υψηλής επίδρασης ερευνητικών άρθρων [5%] και την λεγόμενη **ευρεία επίπτωση (αντίκτυπος)**, μετρούμενη με τα άρθρα h-index του πανεπιστημίου [5%]. Στον πίνακα της **Σαγκάης (ARWU)** ο αριθμός καθηγητών και ερευνητών που συμπεριλαμβάνονται σε λίστες ερευνητών με **πολύ μεγάλο αριθμό ετερο-αναφορών** βαθμολογείται με 20%.

(γ) **Βραβεία και Διακρίσεις:** Αποτελεί ένα κριτήριο το οποίο έχει δημιουργήσει πολύ μεγάλη «συζήτηση» για το κατά πόσο πραγματικά αποτυπώνει και αποτιμά την τρέχουσα ακαδημαϊκή εικόνα ενός Πανεπιστημίου.

Πίνακας 1.2 Ομαδοποιημένη Παρουσίαση των Κριτηρίων των δεικτών Αξιολόγησης

Κριτήρια - Δείκτες	Ερμηνεία
Ερευνητικό Έργο	Κριτήριο αποτελεί το ερευνητικό έργο όπως αυτό αποτυπώνεται στον συνολικό αριθμό δημοσιεύσεων των καθηγητών και ερευνητών του κάθε Πανεπιστημίου για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο (π.χ. τα τελευταία πέντε χρόνια). Ο τρόπος αποτύπωσης και το ειδικό βάρος του συγκεκριμένου κριτηρίου στη βαθμολογία κάθε πίνακα κατάταξης, όμως, είναι διαφορετικό.
Απήχηση - Επίδραση	Τα υποκριτήρια και οι μεταβλητές που συνθέτουν την απήχηση και την επίδραση κυρίως του ερευνητικού έργου του προσωπικού των Πανεπιστημίων συναντώνται ανεξαιρέτως στις αποτιμήσεις και των πέντε σημαντικότερων πινάκων κατάταξης. Σημαντικό στοιχείο και μεταβλητή αποτελεί η λεγόμενη «ετεροαναφορά» (citation).
Βραβεία και Διακρίσεις	Αποτελεί ένα κριτήριο το οποίο έχει δημιουργήσει πολύ μεγάλη «συζήτηση» για το κατά πόσο πραγματικά αποτυπώνει και αποτιμά την τρέχουσα ακαδημαϊκή εικόνα ενός Πανεπιστημίου
Διδασκαλία και Ποιότητα Εκπαίδευσης	Η συγκεκριμένη κατηγορία δεικτών διερευνά αφενός την ποιότητα του παρεχόμενου διδακτικού έργου και αφετέρου το πλαίσιο και της συνθήκες όπου αυτή παρέχεται. Τα κριτήρια και οι μεταβλητές στηρίζονται τόσο σε συγκεκριμένα απογραφικά-στατιστικά στοιχεία του κάθε Πανεπιστημίου τα οποία θεωρούνται αντικειμενικά και μη αμφισβητήσιμα, όσο και στα αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας τα οποία έχουν υποκειμενικό χαρακτήρα.
Διεθνής Διάσταση	Το συγκεκριμένο κριτήριο αξιολογεί την ύπαρξη ποσοστού αλλοδαπών φοιτητών στο συνολικό αριθμό φοιτητών ενός ιδρύματος και την ύπαρξη ποσοστού καθηγητών και ερευνητών που προέρχονται από την αλλοδαπή.
Απασχόληση Αποφοίτων	Και το συγκεκριμένο κριτήριο το συναντάμε μόνο στις δύο από τις πέντε σημαντικότερες κατατάξεις. ακολουθεί ποιοτική έρευνα μέσω ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε δείγμα εργοδοτών των αποφοίτων των Πανεπιστημίων

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

Πίνακας 1.3: Συνοπτική Παρουσίαση των Κριτηρίων Αξιολόγησης των Σημαντικότερων Πινάκων Κατάταξης

Webometrics	ARWU	THE	QS	CWUR
<p>(α) Παρουσία (5%). Ο συνολικός όγκος περιεχομένου μέσα από τη μηχανή αναζήτησης Google. (β) Απήχηση (50%). Η δημοτικότητα και επισκεψιμότητα του, διαδικτυακού τόπου και περιεχομένου (γ) Άνοιχτο Επιστημονικό Περιεχόμενο (10%). Η συμμετοχή του ιδρύματος μέσω του πλήθους των άρθρων που καταλογράφονται στο Google Scholar.</p> <p>(δ) Αριστεία (35%). Ποσοστό των δημοσιεύσεων του ιδρύματος που ανήκει στο 10% των περισσότερο αναφερόμενων δημοσιεύσεων σε κάθε επιστημονικό πεδίο</p>	<p>1) Αριθμός αποφοίτων που έχουν λάβει βραβεία (Nobel, κλπ) με βάρους 10%,</p> <p>2) Αριθμός μελών ΔΕΠ που έχουν λάβει βραβεία (Nobel, κλπ) με βάρους 20%,</p> <p>3) Αριθμός μελών ΔΕΠ που συμπεριλαμβάνονται σε λίστες ερευνητών με πολύ μεγάλο αριθμό ετερο-αναφορών με βάρους 20%.</p> <p>4) Αριθμός δημοσιεύσεων στα περιοδικά Nature και Science με βάρους 20%.</p> <p>5) Αριθμός δημοσιεύσεων που συμπεριλαμβάνονται στις βάσεις δεδομένων Science Citation Index and Social Sciences Citation Index με βάρους 20%.</p> <p>6) Κανονικοποιημένη ακαδημαϊκή επίδοση, η οποία προκύπτει από το σταθμισμένο άθροισμα των παραπάνω δεικτών δια του αριθμού των μελών ΔΕΠ, με βάρους 10%.</p>	<p>1) Τα έσοδα από τον ιδιωτικό τομέα (2,5%)</p> <p>2) Η διεθνής διάσταση (7,5%): 2.1) ποσοστό μελών ΔΕΠ που προέρχονται από την αλλοδαπή (2,5%), 2.2) το ποσοστό των αλλοδαπών φοιτητών (2,5%), 2.3) το ποσοστό των ερευνητικών εργασιών που έχουν συγγραφεί από την αλλοδαπή (2,5%).</p> <p>3) Η διδασκαλία (30%) 3.1) "Φήμη" του ιδρύματος σχετική με τη διδασκαλία, όπως αποτυπώνεται σε μια μεγάλη έρευνα ερωτηματολογική (15%), 3.2) Αριθμός εκπονημένων διδακτορικών ανά μέλος ΔΕΠ (6%), 3.3) Αριθμός προπτυχιακών φοιτητών ανά μέλος ΔΕΠ (4,5%), 3.4) Έσοδα (από διδασκαλία) ανά μέλος ΔΕΠ (2,25%), 3.5) Ποσοστό διδακτορικών τίτλων προς αριθμό προπτυχιακών τίτλων (2,25%).</p> <p>4) Η έρευνα (30%) 4.1) "Φήμη" του ιδρύματος σχετική με την έρευνα, (18%), 4.2) Έσοδα (από έρευνα) ανά μέλος ΔΕΠ (6%), 4.3) Αριθμός δημοσιεύσεων ανά μέλος ΔΕΠ (6%).</p> <p>5) Η ερευνητική απήχηση (30%) Κανονικοποιημένος μέσος όρος ετερο-αναφορών σε εργασίες μελών ΔΕΠ του ιδρύματος</p>	<p>1) Ακαδημαϊκή έρευνα ερωτηματολογίων. Στο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιούνται ακαδημαϊκοί διαφόρων ειδικοτήτων και ερωτώνται για την κατά τη γνώμη τους 30 καλύτερα πανεπιστήμια, χωρίς να μπορούν να επιλέξουν το δικό τους (40%).</p> <p>2) Έρευνα ερωτηματολογίων εργοδότην. Πρόκειται για ίδιου τύπου με την προηγούμενη έρευνα ερωτηματολογίων, μόνο που απευθύνεται σε δείγμα εργοδότην των αποφοίτων των πανεπιστημίων 10%.</p> <p>3) Αριθμός ετερο-αναφορών ανά εργασία. Η QS χρησιμοποιεί τα δεδομένα της βάσης Scopus. Αθροίζεται ο συνολικός αριθμός ετερο-αναφορών σε εργασίες της τελευταίας πενταετίας που συνεγράφησαν από μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου πάνω στο συγκεκριμένο επιστημονικό τομέα και διαιρούνται με τον αντίστοιχο συνολικό αριθμό των καθηγητών -ερευνητών. 20%.</p> <p>4) Λόγος φοιτητών προς μέλη ΔΕΠ. 20%.</p> <p>5) Διεθνής διάσταση 10%. Αναλύεται σε δύο υπο-κριτήρια: ποσοστό αλλοδαπών φοιτητών που φοιτούν στο ίδρυμα (με βάρους 5%) και ποσοστό των αλλοδαπών μελών ΔΕΠ που εργάζονται στο ίδρυμα (με βάρους 5%).</p> <p>6) H-index: Αυτό το κριτήριο ισχύει μόνο για τα επί μέρους επιστημονικά πεδία.</p>	<p>1) Η ποιότητα της εκπαίδευσης, αριθμός των αποφοίτων οι οποίοι έχουν κερδίσει σημαντικά διεθνή βραβεία, έπαιθλα, και μετάλλια σε σχέση με το μέγεθος του Πανεπιστημίου [25%]</p> <p>2) Η απασχόληση των αποφοίτων (Alumni Employment), συνολικός αριθμός των αποφοίτων που κατέχουν τον αποφοίτων κορυφαίες εταιρίες παγκοσμίως σε σχέση με το μέγεθος του Πανεπιστημίου [25%]</p> <p>3) Η Ποιότητα της Σχολής (Quality of Faculty), Αριθμός των καθηγητών και ερευνητών οι οποίοι έχουν κερδίσει σημαντικά διεθνή βραβεία, έπαιθλα, και μετάλλια [25%]</p> <p>4) Οι Δημοσιεύσεις: Συνολικός αριθμός των ερευνητικών άρθρων σε ευλόγητα περιοδικά [5%]</p> <p>5) Η επιρροή, μετρούμενη από τον αριθμό των ερευνητικών εργασιών που εμφανίζονται σε υψηλής επίδρασης περιοδικά [5%]</p> <p>6) Ετεροαναφορές που μετρώνται από τον αριθμό των υψηλής επίδρασης ερευνητικών άρθρων [5%]</p> <p>7) Ευρεία επίπτωση (αντικτύπος), μετρούμενη με τα άρθρα h-index του πανεπιστημίου [5%]</p> <p>8) Διπλώματα ευρεσιτεχνίας, μετρείται από τον αριθμό των διεθνών αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας [5%]</p>

Ειδικότερα, αν λάβει κανείς υπόψη του ότι στον πίνακα της **Σαγκάης (ARWU)** το συγκεκριμένο κριτήριο βαραίνει κατά 30% στη συνολική βαθμολογία του Πανεπιστημίου (10% τα βραβεία αποφοίτων και 20% τα βραβεία των καθηγητών και ερευνητών του ιδρύματος). Αντίστοιχα ένας ακόμη πίνακας κατάταξης υιοθετεί αυτό το κριτήριο αξιολόγησης δίνοντας του ουσιαστικά το 50% της συνολικής βαθμολογίας. Πιο συγκεκριμένα ο πίνακας κατάταξης **Center for World University Rankings (CWUR)** βασίζεται σε δύο υποκριτήρια την «ποιότητα της εκπαίδευσης» όπου μετράται ο αριθμός των αποφοίτων οι οποίοι έχουν κερδίσει σημαντικά διεθνή βραβεία, έπαθλα, και μετάλλια (βαθμολογείται με 25%) και την «ποιότητα της Σχολής» όπου μετράται ο αριθμός των καθηγητών και ερευνητών του Πανεπιστημίου οι οποίοι έχουν κερδίσει σημαντικά διεθνή βραβεία, έπαθλα, και μετάλλια (βαθμολογείται επίσης με 25%).

Παρά το γεγονός ότι οι υπεύθυνοι κατάταξης αυτών των πινάκων διαβεβαιώνουν ότι λαμβάνεται υπόψη και το μέγεθος του Πανεπιστημίου, δηλαδή επιδρά θετικότερα σε ένα μικρό και άσημο Πανεπιστήμιο η απονομή βραβείου Nobel σε ένα μέλος του, απ' ό,τι σε ένα μέλος ενός μεγάλου Πανεπιστημίου όπως πχ το Harvard οι αμφιβολίες και οι αντιρρήσεις είναι ισχυρές. Η απόκτηση μιας σημαντικής βράβευσης, παγκοσμίου βεληνεκούς και αναγνώρισης, μπορεί να είναι το αποτέλεσμα μιας επίπονης και επίμονης προσωπικής προσπάθειας ενός συγκεκριμένου Καθηγητή και όχι το αποτέλεσμα μιας ερευνητικής στρατηγικής ή μιας «παράδοσης» σε έρευνας υψηλής ποιότητας που έχει ένα Πανεπιστήμιο.

Το συμπέρασμα από το συγκεκριμένο κριτήριο είναι ότι σε ορισμένους πίνακες κατάταξης η θέση ενός Ιδρύματος μπορεί να μεταβληθεί σημαντικά, επειδή μεμονωμένα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και απόφοιτοι του λαμβάνουν σημαντικές διακρίσεις και βραβεία.

(δ) Διδασκαλία και Ποιότητα Εκπαίδευσης: Η συγκεκριμένη κατηγορία δεικτών διερευνά αφενός την ποιότητα του παρεχόμενου διδακτικού έργου και αφετέρου το πλαίσιο και της συνθήκης όπου αυτή παρέχεται. Τα κριτήρια και οι μεταβλητές στηρίζονται τόσο σε συγκεκριμένα απογραφικά-στατιστικά στοιχεία του κάθε Πανεπιστημίου τα οποία θεωρούνται αντικειμενικά και μη αμφισβητήσιμα όσο και στα αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας τα οποία έχουν υποκειμενικό χαρακτήρα. Στην πρώτη περίπτωση έχουμε δείκτες οι οποίοι αποτελούν κλάσμα δύο συγκεκριμένων στοιχείων ενός Πανεπιστημίου και η αύξηση ή μείωση του λόγου αυτών των στοιχείων βαθμολογείται θετικά ή αρνητικά ανάλογα με την περίπτωση. Ένα παράδειγμα τέτοιου δείκτη είναι η αναλογία προπτυχιακών φοιτητών προς αριθμό καθηγητών. Όσο περισσότερο ανεβαίνει αυτός ο αριθμός, περισσότεροι φοιτητές αναλογούν σε έναν καθηγητή και κατά συνέπεια μειώνεται η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Το συγκεκριμένο κριτήριο στον πίνακα κατάταξης των **Times Higher Education** βαθμολογείται με 4,5% και στον πίνακα της **QS** με 20%. Στην δεύτερη περίπτωση, της ποιοτικής έρευνας έχουμε συνεντεύξεις και χρήση ερωτηματολογίων σχετικά με τη «φήμη» ενός Ιδρύματος σε θέματα διδασκαλίας (Πίνακας **Times Higher Education** με βαθμολογία 15%) ή χρήση ερωτηματολογίου όπου χρησιμοποιούνται ακαδημαϊκοί διαφόρων ειδικοτήτων και ερωτώνται για τα, κατά τη γνώμη τους, 30 καλύτερα πανεπιστήμια,

χωρίς να μπορούν να επιλέξουν το δικό τους (Πίνακας QS και βαθμολογείται με 40%).

(ε) **Διεθνής Διάσταση:** Το συγκεκριμένο κριτήριο αξιολογεί την ύπαρξη ποσοστού αλλοδαπών φοιτητών στο συνολικό αριθμό φοιτητών ενός ιδρύματος και την ύπαρξη ποσοστού καθηγητών και ερευνητών που προέρχονται από την αλλοδαπή. Στην περίπτωση του πίνακα των **Times Higher Education** παρουσιάζεται και ένα τρίτο υποκριτήριο το οποίο αναφέρεται στο ποσοστό των ερευνητικών εργασιών που έχουν συ-συγγραφείς από την αλλοδαπή. Τη διεθνή διάσταση ως κριτήριο τη συναντάμε σε δύο πίνακες κατάταξης: Στον πίνακα της **QS** όπου λαμβάνει βαθμολογία 10% και στον πίνακα των **Times Higher Education** με βαθμολογία 7,5%.

(στ) **Απασχόληση Αποφοίτων:** Και το συγκεκριμένο κριτήριο το συναντάμε μόνο στις δύο από τις πέντε σημαντικότερες κατατάξεις. Η κατάταξη **Center for World University Rankings (CWUR)** βαθμολογεί με 25% την απασχολησιμότητα των αποφοίτων (Alumni Employment) δηλαδή τον συνολικό αριθμό των αποφοίτων που κατέχουν θέση CEO στις κορυφαίες εταιρίες παγκοσμίως. Αντίστοιχα η **QS** ακολουθεί ποιοτική έρευνα μέσω ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε δείγμα εργοδοτών των αποφοίτων των Πανεπιστημίων και βαθμολογείται με 10%.

1.5 Η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων στους πίνακες διεθνούς κατάταξης

Είναι συχνό το φαινόμενο ένα Ελληνικό Πανεπιστήμιο να είναι σε έναν πίνακα κατάταξης σε υψηλότερη θέση από κάποιο άλλο ενώ σε ένα άλλο σύστημα μέτρησης να βρίσκεται σε χαμηλότερη θέση σε σχέση με το άλλο Πανεπιστήμιο. Στον αντίποδα αυτής της διαπίστωσης βρίσκεται η παρατήρηση ότι 4 έως 5 από τα καλύτερα Ελληνικά Πανεπιστήμια είναι τα ίδια στους πλέον σημαντικότερους πίνακες κατάταξης, απλώς μεταβάλλονται οι θέσεις στη μεταξύ τους κατάταξη.

Στον πίνακα 1.4 παρουσιάζεται η θέση των Ελληνικών Πανεπιστημίων σε επτά διεθνείς κατατάξεις (σε παρένθεση η θέση τους στην Ελλάδα) για το 2017-2018. Πρόκειται για τη γενική κατάταξη σε επίπεδο ιδρύματος και όχι τις επιμέρους και σε εξειδικευμένα πεδία.

Με δεδομένο ότι Ελλάδα είναι μια μικρή σε μέγεθος χώρα από πλευράς πόρων και αναγνωρισιμότητας, η σύγκριση των επιδόσεων των ΑΕΙ, σε απόλυτους αριθμούς, μεταξύ των διαφορετικού μεγέθους χωρών, δεν αντικατοπτρίζει πλήρως την πραγματικότητα. Συνεπώς οι ιθύνοντες των ελληνικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για να βγάλουν χρήσιμα συμπεράσματα για την πορεία των ιδρυμάτων τους θα πρέπει να επιλέγουν πίνακες κατάταξης οι οποίοι επικεντρώνονται στην ερευνητική παραγωγή και παρουσία των ιδρυμάτων και την επίδραση αυτής στην Ακαδημαϊκή Κοινότητα αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία. Επιπρόσθετα καλό θα είναι να στηρίζονται σε στοιχεία άμεσα επαληθεύσιμα στο διαδίκτυο, και όχι σε δείκτες που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε συνηθέσεις, ερωτηματολόγια και «έρευνες γνώμης», οι οποίοι διακατέχονται σε κάποιες περιπτώσεις από μεροληψία ή υποκειμενισμό.

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π)

Πίνακας 1.4: Η γενική Θέση Ελληνικών Πανεπιστημίων σε επτά διεθνείς κατατάξεις (σε παρένθεση η θέση τους στην Ελλάδα) για το 2017-2018

	ARWU Top 500	WEBO- METRICS 12000	QS Top 1000	Times Higher Education Top 800	CWUR top 1000	Best Global University Ranking (top 500)	National Taiwan University Top 800
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	301-400 (1)	271 (1)	651-700 (3)	501-600 (2)	292 (1) Top 1.1%	286 (1)	203 (1)
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	401-500 (2-3)	289 (2)	501-550 (2)	501-600 (2)	432 (2) Top 1.6%	363 (2)	339 (2)
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	401-500 (2-3)	355 (3)	401-410 (1)	-	625 (6) Top 2.3%	437 (3)	472 (4)
Πανεπιστήμιο Κρήτης	-	589 (5)	651-700 (4)	351-400 (1)	485 (3) Top 1.8%	445 (4)	447 (3)
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	-	665 (6)	-	501-600 (2)	585 (4) Top 2.2%	562 (5)	472 (4)
Πανεπιστήμιο Πάτρας	-	486 (4)	701-750 (5)	601-800 (3)	622 (5) Top 2.3%	668 (6)	501-600 (5)
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	-	1027 (8)	-	-	940 (7) Top 3.4%	996 (7)	-
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	-	1025 (7)	-	-	-	1111 (8)	-
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθήνας	-	1177 (10)	801-1000 (6)	501-600 (2)	-	-	-
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	-	1076 (9)	-	601-800 (3)	-	-	-

Πηγή: Ιστοσελίδες Διεθνών Κατατάξεων

2. Ανάλυση των σημαντικότερων πινάκων διεθνούς κατάταξης πανεπιστημίων και η θέση του ΕΚΠΑ σε αυτούς

2.1 Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μελέτης θα παρουσιαστούν οι σημαντικότεροι πίνακες κατάταξης, η μεθοδολογία και οι δείκτες που ακολουθούν και η θέση του Ιδρύματος σε αυτές τα τελευταία χρόνια. Πιο συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν οι ακόλουθοι πίνακες:

- 1) WEBOMETRICS
- 2) ARWU Academic Ranking of World Universities (Λίστα Σανγκάης)
- 3) THE- Times Higher Education World University Rankings
- 4) QS World University Rankings
- 5) CWUR - Center for World University Rankings
- 6) US News - Best Global University Rankings
- 7) National Taiwan University

2.2 Οι κατατάξεις του Webometrics Ranking of World Universities

2.2.1 Η κατάταξη του Webometrics Ranking of World Universities (γενική κατάταξη Πανεπιστημίων)

Η συγκεκριμένη κατάταξη καταρτίζεται από τη Cybermetrics (CCHS), μια μονάδα του Ισπανικού Εθνικού Κέντρου Ερευνών (Spanish National Research Council – CSIC), που αποτελεί και το κύριο ερευνητικό ίδρυμα της Ισπανίας. Δίνει πληροφορίες για περισσότερα από 18.000 πανεπιστήμια σύμφωνα με την παρουσία τους στο διαδίκτυο και την απήχηση του ερευνητικού τους έργου. Τα πανεπιστήμια κατατάσσονται με κριτήρια τα οποία αφορούν κυρίως στην παρουσία και στη δημοτικότητα τους στον παγκόσμιο ιστό, την επίδραση του ερευνητικού τους έργου όπως αυτή αποτυπώνεται στο συνολικό αριθμό ετεροαναφορών των άρθρων και των δημοσιεύσεων των καθηγητών και των ερευνητών τους αλλά και στο ποσοστό των δημοσιεύσεων τους που βρίσκεται στο 10% των πλέον «διαβασμένων» και σημαντικών δημοσιεύσεων παγκοσμίως.

Θεωρείται από τους πλέον έγκυρους πίνακες κατάταξης παγκοσμίως διότι **στηρίζεται σε στοιχεία άμεσα επαληθεύσιμα στο διαδίκτυο, και όχι σε δείκτες που στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια και «έρευνες γνώμης» οι οποίοι διακατέχονται σε κάποιες περιπτώσεις από μεροληψία ή υποκειμενισμό.** Βασική αρχή της συγκεκριμένης κατάταξης είναι ότι στη σημερινή εποχή η πλειονότητα των σημαντικότερων δραστηριοτήτων ενός ακαδημαϊκού ιδρύματος πρέπει να ανακλάται κατ' ανάγκη στον παγκόσμιο ιστό. Η κατάταξη δημοσιεύεται από το 2004 και ανανεώνεται δύο φορές το χρόνο κάθε Ιανουάριο και Ιούλιο.

Στην κατάταξη που δημοσιεύτηκε πριν από μερικές μέρες περιλαμβάνονται περίπου 12.000 Πανεπιστήμια παγκοσμίως. Ανάμεσα σε αυτά βρίσκονται και 77 Ελληνικά Πανεπιστήμια, ΑΤΕΙ και Ιδιωτικοί Φορείς παροχής υπηρεσιών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Πρώτο Ελληνικό Πανεπιστήμιο, για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά είναι το **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών** το οποίο βρίσκεται στη **θέση 271** παγκοσμίως. Ακολουθεί το **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης** στη **θέση 287**, το **Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο** στη **θέση 355**, ενώ την πρώτη πεντάδα κλείνουν το **Πανεπιστήμιο Πατρών** στη **θέση 486** και το **Πανεπιστήμιο Κρήτης** στη **θέση 589**. (βλέπε πίνακα 1.5)

Η κατάταξη κάθε Πανεπιστημίου βασίζεται στους εξής τέσσερις επιμέρους δείκτες:

1. **Παρουσία (Presence Rank) 5%** : Ο συνολικός όγκος περιεχομένου (ιστοσελίδων, εγγράφων, κλπ) που δημοσιεύεται από το δικτυακό τομέα του ιδρύματος. Η μέτρηση παρέχεται από τη μηχανή αναζήτησης Google.
2. **Απήχηση – Ορατότητα (Impact Rank) 50%**: Η ποιότητα του περιεχομένου αξιολογείται από τη δημοτικότητά του, δηλαδή από τον αριθμό των εξωτερικών δικτυακών συνδέσμων σε περιεχόμενο του ιδρύματος. Υπολογίζει ουσιαστικά τα «backlinks» δηλαδή τους συνδέσμους που έχουν άλλες σελίδες προς την ιστοσελίδα του Ιδρύματος που αξιολογείται. Η δημοτικότητα του περιεχομένου θεωρείται ότι αναγνωρίζει την αξία του ιδρύματος, την ακαδημαϊκή του επίδοση, την αξία και τη χρησιμότητα της

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

δημοσιευμένης πληροφορίας ή υπηρεσίας που παρέχει το ίδρυμα.

- 3. Ανοιχτό Επιστημονικό Περιεχόμενο (Openness Rank) 10%.** Αξιολογείται η συμμετοχή του ιδρύματος στα ανοιχτά επιστημονικά πρότυπα του παγκόσμιου ιστού μέσω του πλήθους των εγγράφων που καταλογογραφούνται στο Google Scholar και των αριθμό των ετεροαναφορών σε αυτά. Πρακτικά η μελέτη των ετεροαναφορών θεωρείται το εγκυρότερο κριτήριο αποτίμησης του επιστημονικού – ερευνητικού έργου ενός Πανεπιστημίου. Στο κριτήριο αυτό δεν ενδιαφέρει το πόσα άρθρα έχουν γραφτεί από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου αλλά πόσες αναφορές του ονόματος και του έργου του έχουν γίνει σε άρθρα και έρευνες άλλων συγγραφέων και καθηγητών άλλων Πανεπιστημίων. Ο αριθμός ετεροαναφορών υπολογίζεται με βάση το άθροισμα των 10 καλύτερων προφίλ ΔΕΠ ερευνητών του κάθε Πανεπιστημίου από τα 12.000, εκτός του πρώτου προφίλ για να υπάρχει αντιπροσωπευτικότητα.
- 4. Αριστεία (Excellence Rank) 35%.** Ποσοστό των δημοσιεύσεων του ιδρύματος που ανήκει στο 10% των περισσότερο αναφερόμενων δημοσιεύσεων σε κάθε επιστημονικό πεδίο. Ο δείκτης αυτός προέρχεται από τη SCImago και περιλαμβάνει στοιχεία της πενταετίας 2011-2015 σε 26 διαφορετικά επιστημονικά πεδία.

Σε αυτό τον πίνακα τα αμερικάνικα πανεπιστήμια βρίσκονται στα κορυφαία 200, ενώ τα μικρότερα και μεσαία πανεπιστήμια από τη Γερμανία, την Ιταλία και τη Γαλλία και την Ιαπωνία εμφανίζονται με μικρότερη συχνότητα στις κορυφαίες θέσεις. Πιθανοί λόγοι αυτού του φαινομένου είναι και η επιστημονική παραγωγή - δημοσίευση μέσω ανεξάρτητων ερευνητικών ιδρυμάτων (CNRS, Max Planck, CNR) ή μη αγγλόφωνου περιεχομένου που δεν αξιολογείται. Με βάση την κατάταξη του Webometrics Ranking of World Universities προκύπτουν για τα έτη 2015 έως και 2018 τα παρακάτω στοιχεία για το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών:

Πίνακας 2.1: Webometrics Ranking of World Universities

Έτος	Διεθνής Θέση
2018	271/11995
2017	270/11995
2016	247/11996
2015	301/11992

Πηγή: Ιστοσελίδα WEBOMETRICS
<http://www.webometrics.info/en/Europe/Greece%20>

Πίνακας 2.2: Τα Ελληνικά Πανεπιστήμια και Κολλέγια Εξωτερικού που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στην παροχή Σπουδών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης σύμφωνα με τον πίνακα WEBOMETRICS για το 2018 (α' εξάμηνο)

67 Ranking	World Rank	University	Presence Rank*	Impact Rank*	Openness Rank*	Excellence Rank*
1	271	National and Kapodistrian University of Athens	481	529	43	212
2	287	Aristotle University of Thessaloniki	332	314	494	294
3	355	National Technical University of Athens	472	260	606	461
4	486	University of Patras (incl University of Western Greece)	631	530	562	581
5	589	University of Crete	753	829	536	616
6	665	University of Ioannina	1384	1011	801	605
7	1025	Democritus University of Thrace	299	1711	1390	981
8	1029	University of Thessaly	1038	1983	905	922
9	1076	University of the Aegean	1238	1455	1249	1157
10	1191	Athens University of Economics and Business	1626	1255	977	1521
11	1270	Technical University of Crete	1940	2309	835	1241
12	1483	University of Piraeus	1795	2352	1256	1581
13	1591	University of Macedonia	1452	1538	1672	2127
14	1627	Ionian University	2451	528	2533	2959
15	1662	Agricultural University of Athens	3066	3937	1273	1393
16	1714	Harokopio University of Athens	4322	4058	950	1489
17	1900	Hellenic Open University	2263	1934	2072	2474
18	1928	Technological Education Institute of Crete	1641	3984	1439	1922

Πίνακας Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

19	1944	University of Peloponnese	3034	2923	2045	2117
20	1944	Technological Education Institute of Athens	1820	2660	2033	2262
21	2209	University of Western Macedonia	3301	6000	2333	1733
22	2447	Technological Education Institute of Thessaloniki	2640	3443	2680	2805
23	2677	Technological Education Institute of Piraeus	2801	4338	3020	2912
24	2777	Panteion University of Political and Social Sciences	1565	4149	2412	3300
25	3122	Athens Information Technology	20368	10010	2260	2283
26	3208	Technological Education Institute of Lamia	8483	8591	3265	2780
27	3425	Technological Education Institute of Larissa	2807	3585	2689	4397
28	3432	Technological Education Institute of Patras	5659	8493	3074	3229
29	3826	Technological Education Institute of Western Macedonia (TEI Kozani)	3319	9468	4274	3529
30	4784	American School of Classical Studies at Athens	5234	3417	4083	5777
31	5243	Technological Education Institute of Epirus	2793	5739	3209	5777
32	5486	American College of Greece	6919	5520	4041	5777
33	5531	International Hellenic University	6036	5702	4066	5777
34	5599	Hellenic Naval Academy	20781	13556	4627	4063

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π)

35	5684	Technological Education Institute of Kavala	6687	6962	3055	5777
36	5864	Technological Education Institute of Kalamata	5798	6983	3942	5777
37	5937	Alba Graduate Business School	13151	7122	3324	5777
38	6146	Technological Educational Institute of Central Macedonia (TEI Serres)	4522	8093	3988	5777
39	6394	Technological Education Institute of Chalkida	12409	9746	5608	5246
40	6596	American College of Thessaloniki	11652	8660	4078	5777
41	6695	School of Pedagogical and Technological Education	5188	10337	2886	5777
42	7341	Technological Educational Institution of the Ionian Islands	4738	10960	4121	5777
43	7556	Technological Education Institute of Western Greece	4949	11743	3532	5777
44	8297	Technological Educational Institute of Sterea Ellada	5683	13184	3106	5777
45	8376	American Farm School Thessaloniki	13356	9804	6797	5777
46	8948	Athens School of Fine Arts	6622	6468	9593	5777
47	9892	New York College	9761	9972	8621	5777
48	11249	Bca Business Studies	13975	12758	7445	5777
49	11276	Mediterranean College	12511	9030	9593	5777
50	11422	(3) CITY College International Faculty University of Sheffield	8483	9521	9593	5777
51	13888	Akto Art & Design	16244	12057	9593	5777
52	14097	College Year in Athens	18357	12129	9593	5777

Πίνακας Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

53	14502	Metropolitan College	9978	13360	9593	5777
54	14963	Hellenic American Education Center	17478	13437	9593	5777
55	15071	Independent Science & Technology Studies	18417	13467	9593	5777
56	15528	Hellenic Army Academy	14825	17403	9593	5246
57	15528	Swiss Business School for International Hotel & Tourism Management Education (Alpine Center)	20182	13796	9593	5777
58	16070	City University Athens	19397	14606	9593	5777
59	16232	(3) National and Kapodistrian University of Athens Medical School	16973	18856	7646	5777
60	16803	Vakalo Art & Design College	14496	16040	9593	5777
61	16988	Hellenic American University	20572	15673	9593	5777
62	17327	Aegean Omiros College	15571	16630	9593	5777
63	17404	ICBS Business School	16639	16630	9593	5777
64	18420	State Conservatory of Thessaloniki	18395	17725	9593	5777
65	19181	British Hellenic College	15709	18856	9593	5777
66	19396	DEI College	18392	18856	9593	5777
67	19433	AAS College Applied Arts Studies	19552	18796	9593	5777
68	21335	Institution d'Etudes Francophones	20167	21011	9593	5777
69	21480	Conservatoire of Northern Greece	21697	21011	9593	5777
70	22084	American University of Athens	26734	20673	9593	5777
71	23043	College of Professional Journalism	17463	23193	9593	5777

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π)

72	23227	Athinaiki Ekpaideftiki Etairia Rene Descartes College CNAM	22673	22958	9593	5777
73	23599	Greek Bible College	20018	23640	9593	5777
74	23599	MBS College College of Crete Heraklion	24448	23193	9593	5777
75	23689	Attico College	25179	23193	9593	5777
76	25508	Athenian College	27100	24742	9593	5777
77	25932	European College for Tourism Studies Corfu	26033	25720	9593	5777

Πηγή: Ιστοσελίδα WEBOMETRICS - <http://www.webometrics.info/en/Europe/Greece%20>

2.2.2 TRANSPARENT RANKING: Top Universities by Google Scholar Citations

Ο Πίνακας Διεθνούς Κατάταξης Πανεπιστημίων της Webometrics δημοσίευσε στα τέλη Δεκεμβρίου του 2017 μια ακόμη ειδική κατάταξη με βάση το αριθμό ετεροαναφορών του ερευνητικού τους έργου. Ο εντοπισμός των ετεροαναφορών (citations) έγινε μέσω της πλέον δημοφιλούς μηχανής αναζήτησης ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας του Google Scholar.

Στην κατάταξη περιλαμβάνονται 5.000 Πανεπιστήμια παγκοσμίως με το μεγαλύτερο αριθμό ετεροαναφορών. Ο αριθμός αυτός υπολογίζεται με βάση το άθροισμα των 10 καλύτερων προφίλ ΔΕΠ ερευνητών του κάθε Πανεπιστημίου από τα 5.000, εκτός του πρώτου προφίλ για να υπάρχει αντιπροσωπευτικότητα.

Πρακτικά η μελέτη των ετεροαναφορών θεωρείται το εγκυρότερο κριτήριο αποτίμησης του επιστημονικού – ερευνητικού έργου ενός Πανεπιστημίου. Στο κριτήριο αυτό δεν ενδιαφέρει το πόσα άρθρα έχουν γραφτεί από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου αλλά πόσες αναφορές του ονόματος και του έργου του έχουν γίνει σε άρθρα και έρευνες άλλων συγγραφέων και καθηγητών άλλων Πανεπιστημίων. Με άλλα λόγια ένα άρθρο ενός καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών που έχει αναφερθεί ως πηγή σε άλλα 4000 άρθρα δείχνει πολύ σημαντική επίδραση στο αντικείμενο που θεραπεύει αλλά και επιστημονική αναγνώριση από την κοινότητα των συναδέλφων παγκοσμίως.

Με βάση τα αποτελέσματα της Webometrics το ΕΚΠΑ βρίσκεται στην 43^η θέση παγκοσμίως μεταξύ των 12.000 Πανεπιστημίων με 574.706 ετεροαναφορές. Η θέση αυτή είναι η καλύτερη θέση που έλαβε ποτέ ελληνικό Πανεπιστήμιο σε ιδρυματικό επίπεδο σε οποιοδήποτε παγκόσμια κατάταξη. (<http://www.webometrics.info/en/node/169>) ήταν αλματώδης. Πιο συγκεκριμένα στην καταμέτρηση του Δεκεμβρίου του 2016 το ΕΚΠΑ βρισκόταν στην θέση 152 με 281660 αναφορές

Μάλιστα το ΕΚΠΑ καταλαμβάνει στη συγκεκριμένη κατάταξη την 8η θέση στην Ευρώπη πίσω από Πανεπιστήμια, όπως το Cambridge, το University College of London, το Oxford, το École Polytechnique Fédérale de Lausanne, το Imperial College London και το King's College London. Μεταξύ των Ελληνικών Πανεπιστημίων καταλαμβάνει την 1^η θέση.

2.2.3 Κατάταξη των Ερευνητών και Επιστημόνων στην Ελλάδα με βάση το ερευνητικό τους έργο όπως αυτό αποτυπώνεται στα δεδομένα της Google Scholar

Το 2017 δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά από τη Webometrics μια ολοκληρωμένη αναλυτική κατάταξη των ερευνητών - επιστημόνων και ιδρυμάτων στην Ελλάδα, βασισμένη στο συνολικό ερευνητικό τους έργο και την απήχηση του στη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Τα δεδομένα της συγκεκριμένης κατάταξης προέρχονται αποκλειστικά από τα δημόσια προφίλ που διατηρούν ενεργά οι χρήστες της πλατφόρμας Google Scholar.

Η εν λόγω κατάταξη αναδεικνύει την υπεροχή του ιδρύματος σε σχέση με όλα τα ελληνικά πανεπιστήμια. Όπως αποτυπώνεται στον πίνακα 1 της μελέτης, το ΕΚΠΑ έρχεται πρώτο σε όλους τους επιμέρους δείκτες. Πιο συγκεκριμένα, επί του συνόλου των 7.470 Ελλήνων καθηγητών και ερευνητών με h-index >0 το ΕΚΠΑ εμφανίζει 1.154, δηλαδή το 16% του συνόλου και καταλαμβάνει την 1η θέση μεταξύ 130 Πανεπιστημίων και δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και οργανισμών που εκπονούν και υλοποιούν έρευνα και περιλαμβάνονται στην κατάταξη.

Ανάλογη είναι η εικόνα και στον δείκτη με h-index ≥ 5 με το ΕΚΠΑ να έχει 849 ερευνητές στους 5248. Στην πολυσέλιδη έκθεση παρουσιάζονται αναλυτικά τα ονόματα των 5248 Ελλήνων καθηγητών και ερευνητών με φθίνουσα σειρά, και κατάταξη με βάση δύο κριτήρια: Το h-index ≥ 5 και το σύνολο των ετεροαναφορών τους. Ενδεικτικό του μεγέθους, της ποιότητας και της απήχησης του ερευνητικού έργου του ΕΚΠΑ είναι ότι στους πρώτους 100 οι 45 είναι από το Πανεπιστήμιο μας.

Στην συγκεκριμένη λίστα δεν συμπεριλαμβάνονται ερευνητές και επιστήμονες από άλλες ιστοσελίδες, πλατφόρμες και βάσεις δεδομένων, όπως το scopus.

2.2.4 Highly Cited Researchers (h>100) της Webometrics.

Ο πίνακας κατάταξης **Highly Cited Researchers (h>100)** για το 2017 της Webometrics συντάσσεται με βάση τις πληροφορίες των δημόσιων προφίλ Καθηγητών και Ερευνητών Πανεπιστημίων στο Google Scholar. Καταγράφει καθηγητές και Ερευνητές Πανεπιστημίων οι οποίοι με το συγγραφικό και ερευνητικό τους έργο έχουν ασκήσει σημαντική επιρροή στην επιστήμη διαχρονικά. Η συγκεκριμένη κατάταξη, περιλαμβάνει **2.285 Highly Cited Researchers, δηλαδή ερευνητές με h-index > 100**. Με άλλα λόγια ερευνητές οι οποίοι έχουν τουλάχιστον **100 ερευνητικές εργασίες που έχουν παρατεθεί ως έγκυρη αναφορά από το λιγότερο 100 ερευνητές στις δικές τους εργασίες**.

Η κατάταξη περιλαμβάνει τα h-index και citations μέχρι και τον Αύγουστο του 2017. Οι καθηγητές και ερευνητές του εν λόγω πίνακα είτε είναι εν ζωή είτε όχι κατατάσσονται με φθίνοντα βαθμό με αναφορά του Πανεπιστημίου στον οποίο ανήκουν. Το πρώτο κριτήριο κατάταξης είναι το h-index, και το δεύτερο κριτήριο ο συνολικός αριθμός ετεροαναφορών. Στην κατάταξη του 2017, όπως προαναφέραμε εμφανίζονται **2285 ερευνητές και καθηγητές από όλο τον κόσμο**. Πρώτος είναι ο Δρ. Sigmund Freud με h-index 279 και 482.648 ετεροαναφορές.

Ιδιαίτερη διάκριση για το **ερευνητικό έργο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και ειδικότερα για το ερευνητικό δυναμικό της Ιατρικής Σχολής** του Ιδρύματος, αποτέλεσε η τελευταία δημοσίευση του εν λόγω πίνακα. Σε αυτόν **εμφανίζονται και 5 Έλληνες καθηγητές, όλοι από Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών** και την Ιατρική του Σχολή: ο καθηγητής Γεώργιος Χρούσος στην θέση 72 με h-index 174 και 124.190 ετεροαναφορές, ο Καθηγητής του Τμήματος Φυσικής του ΕΚΠΑ **Παρασκευάς Σφήκας** με h-index 172 και 133.229 ετεροαναφορές, ο Καθηγητής και Πρύτανης του Ιδρύματος **Μελέτιος Αθανάσιος Δημόπουλος** στη θέση 1204 με h-index 113 και 56.373 ετεροαναφορές, ο Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής **Μαρίνος Δαλάκας** στη θέση 2157 με h-index 101 και 37.452 ετεροαναφορές και ο Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής **Χαράλαμπος Μουτσόπουλος** στη θέση 2224 με h-index 100 και 41.440 ετεροαναφορές. Στην επόμενη έκδοση, διαθέσιμη από τα μέσα Φεβρουαρίου του 2018, συμπεριλαμβάνεται και ο Καθηγητής της Ιατρικής του ΕΚΠΑ **Χριστόδουλος Στεφανάδης** με h-index 101 και 56.373 ετεροαναφορές

2.3 Academic Ranking of World Universities ARWU

2.3.1 Academic Ranking of World Universities ARWU (Γενική Κατάταξη)

Η **Ακαδημαϊκή Παγκόσμια Αξιολόγηση των Πανεπιστημίων** (Academic Ranking of World Universities ARWU), γνωστή ως η **λίστα της Σαγκάης**, είναι ίσως ένας από τους γνωστότερους πίνακες κατάταξης. Ο πίνακας αυτός δημιουργήθηκε και συντηρείται από το Shanghai Jiaotong University. Οι αξιολογήσεις ξεκίνησαν από το 2003 και από τότε ανανεώνονται κάθε χρόνο. Από το 2009 οι αξιολογήσεις δημοσιεύονται από την Shanghai Ranking Consultancy.

Ο πίνακας κατάταξης, από το σύνολο των περίπου 18.000 Πανεπιστημίων που δραστηριοποιούνται παγκοσμίως, συγκρίνει και κατατάσσει τα καλύτερα 1.200 ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, σύμφωνα με ένα τύπο (φόρμουλα) όπου λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω επιμέρους δείκτες:

1. Ο αριθμός αποφοίτων που έχουν λάβει βραβεία (Nobel, Field κ.α) με βάρος 10%.

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

2. Ο αριθμός μελών ΔΕΠ που έχουν λάβει βραβεία (Nobel, Field κ.α) με βάρος 20%.
3. Ο αριθμός μελών ΔΕΠ που συμπεριλαμβάνονται σε λίστες ερευνητών με πολύ μεγάλο αριθμό ετερο-αναφορών με βάρος 20%.
4. Ο αριθμός δημοσιεύσεων στα περιοδικά Nature και Science με βάρος 20%.
5. Ο αριθμός δημοσιεύσεων που συμπεριλαμβάνονται στις βάσεις δεδομένων Science Citation Index and Social Sciences Citation Index με βάρος 20%.
6. Η Κανονικοποιημένη κατά κεφαλή ακαδημαϊκή επίδοση, η οποία προκύπτει από το σταθμισμένο άθροισμα των παραπάνω δεικτών διά του αριθμού των μελών ΔΕΠ, με βάρος 10%.

Για κάθε δείκτη το “καλύτερο” ίδρυμα βαθμολογείται με 100, οπότε κάθε άλλο ίδρυμα βαθμολογείται με το ποσοστό που υπολείπεται της βαθμολογίας του πρώτου. Τα κριτήρια της λίστας ARWU είναι κυρίως ακαδημαϊκά και προσανατολισμένα κυρίως στην έρευνα.

Η μεθοδολογία εκτίθεται σε ένα άρθρο από τους δημιουργούς της λίστας, N.C. Liu και Y. Cheng, οι οποίοι αναφέρουν πως αρχικός τους στόχος ήταν να μελετήσουν το «κενό μεταξύ των κινεζικών και των υπόλοιπων πανεπιστημίων του κόσμου με βάση ακαδημαϊκά κριτήρια».

Με βάση την κατάταξη ARWU για το 2017 το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (National and Kapodistrian University of Athens), επί του συνόλου των 18.000 Ανώτατων Ιδρυμάτων, καταλαμβάνει θέση μεταξύ 301 και 400. Βρίσκεται στην 1η θέση σε επίπεδο χώρας, ενώ τη 2η θέση μοιράζονται το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, τα οποία καταλαμβάνουν θέση μεταξύ 401 και 500. Αξίζει να σημειωθεί τα εν λόγω τρία Ιδρύματα είναι τα μόνα ελληνικά Πανεπιστήμια που βρίσκονται στην λίστα των καλύτερων 500 Πανεπιστημίων που δημοσιεύει η ARWU.

Πίνακας 2.3: Academic Ranking of World Universities ARWU

Έτος	Διεθνής Θέση
2017	301-400
2016	301-400
2015	301-400

Academic Ranking of World Universities 2017

Top 500 501-800 Methodology Statistics					
World Rank	Institution*	By location Greece	National Rank	Total Score	Score on Alumni
301-400	National and Kapodistrian University of Athens		1		0.0
401-500	Aristotle University of Thessaloniki		2-3		0.0
401-500	National Technical University of Athens		2-3		0.0

Στην κορυφή της λίστας παραμένει και τη φετινή χρονιά το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ ενώ τη δεύτερη θέση καταλαμβάνει το Στάνφορντ, όπως και πέρσι. Την πρώτη τριάδα συμπληρώνει το Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ –το πρώτο μη αμερικανικό– που μάλιστα έχει ανέβει κατά μία θέση στην κατάταξη. Ακολουθεί το Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασαχουσέτης (MIT), που επίσης κερδίζει μία θέση σε σχέση με το 2016 ενώ το Μπέκκλεϊ της Καλιφόρνιας έχει υποχωρήσει, από την τρίτη στην πέμπτη θέση.

Την πρώτη δεκάδα συμπληρώνουν το Πρίνστον, το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, το Κολούμπια, το Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Καλιφόρνιας και το Πανεπιστήμιο του Σικάγο.

Το πρώτο μη αμερικανικό και μη βρετανικό πανεπιστήμιο της πρώτης εικοσάδας είναι το Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Ζυρίχης, στη 19η θέση. Το Πανεπιστήμιο του Τόκιο, που πέρσι βρισκόταν 20ό, φέτος έχει πέσει στην 24η θέση, πίσω και από το Πανεπιστήμιο του Τορόντο (23ο).

Σχεδόν τα μισά (συνολικά 48) από τα 100 κορυφαία πανεπιστήμια του κόσμου βρίσκονται στις ΗΠΑ, 9 στη Βρετανία και 6 στην Αυστραλία.

2.3.2 ShanghaiRanking's Global Ranking of Academic Subjects

Η Ακαδημαϊκή Παγκόσμια Αξιολόγηση των Πανεπιστημίων (Academic Ranking of World Universities ARWU), γνωστή ως η λίστα της Σαγκάης, είναι ίσως ένας από τους γνωστότερους και εγκυρότερους πίνακες κατάταξης. Ο πίνακας αυτός δημιουργήθηκε και συντηρείται από το Shanghai Jiaotong University.

Πέραν της γενικής κατάταξης, τα πανεπιστήμια αξιολογούνται και δημοσιεύεται η κατάταξη ξεχωριστά για κάθε ευρύτερη επιστημονική περιοχή και για ειδικά αντικείμενα. Μεθοδολογικά, η κατάταξη των πανεπιστημίων γίνεται σε 5 επιστημονικές κατηγορίες (θετικές επιστήμες, μηχανική, επιστήμες ζωής, ιατρικής και κοινωνικές επιστήμες) και 52 επιμέρους θεματικές ανάλογα με το ακαδημαϊκό αντικείμενο τους.

Πρόσφατα δημοσιεύτηκε από τον εν λόγω πίνακα κατάταξης η αξιολόγηση των Πανεπιστημίων στις πενήντα δύο (52) επιμέρους ακαδημαϊκές ενότητες. Συνολικά

αξιολογήθηκαν και συμπεριελήφθησαν 4.000 ακαδημαϊκά ιδρύματα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι για να μπορέσει ένα Πανεπιστήμιο να συμπεριληφθεί στην κατάταξη σε μία τέτοια αξιολόγηση, θα πρέπει να διαθέτει ελάχιστο αριθμό δημοσιεύσεων κατά την περίοδο 2011-2015. Το κατώτατο όριο διαφέρει ανά ακαδημαϊκή ενότητα και κυμαίνονται από 25 (π.χ. αεροδιαστημική μηχανική, επικοινωνίες, δημόσια διοίκηση κ.λπ.) μέχρι 200 δημοσιεύσεις (π.χ. φυσική, βιολογία, χημεία, κλινική ιατρική κ.λπ.). Ακολούθως, η ανάλυση των δημοσιεύσεων γίνεται στη βάση ενός μοντέλου απόδοσης τιμών και βαρύτητας σε 5 δείκτες από το οποίο μοντέλο εξάγεται ο σταθμισμένος μέσος όρος για κάθε θέμα και κάθε Πανεπιστήμιο ξεχωριστά. Για κάθε δείκτη το “καλύτερο” ίδρυμα βαθμολογείται με 100, οπότε κάθε άλλο ίδρυμα βαθμολογείται με το ποσοστό που υπολείπεται της βαθμολογίας του πρώτου.

Οι δείκτες αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

1. Αριθμός άρθρων που δημοσιεύτηκαν από ένα Πανεπιστήμιο σε συγκεκριμένο ακαδημαϊκό θέμα (**Δείκτης PUB**).
2. Κανονικοποίηση βάση του αριθμού ετεροαναφορών για κάθε άρθρο που δημοσιεύτηκε σε συγκεκριμένο θέμα. Μέτρηση της μέσης επίδρασης κάθε άρθρου. (**Δείκτης CNCI**).
3. Ποσοστό των άρθρων με διεθνή συνεργασία που δημοσιεύτηκαν από ένα Πανεπιστήμιο σε συγκεκριμένο θέμα (**Δείκτης IC**).
4. Αριθμός άρθρων Καθηγητών και Ερευνητών του Πανεπιστημίου που δημοσιεύτηκαν σε κορυφαία ακαδημαϊκά περιοδικά (**Δείκτης TOP**).
5. Συνολικός αριθμός του προσωπικού κάθε Πανεπιστημίου που κέρδισε σημαντικό βραβείο/διάκριση σε κάποιο ακαδημαϊκό θέμα (**Δείκτης AWARD**).

Με βάση τα αποτελέσματα που δημοσιεύτηκαν, το ΕΚΠΑ είδε επτά (7) προγράμματα σπουδών του να τοποθετούνται στους πίνακες των top 500 παγκοσμίως, σε οκτώ (8) αντίστοιχα θεματικά πεδία. Πιο συγκεκριμένα και όπως φαίνεται στην ιστοσελίδα της Κατάταξης (βλέπε πίνακα 1):

- **Η Οδοντιατρική Σχολή** του ΕΚΠΑ καταλαμβάνει τη θέση **76-100**, βρίσκεται κατά συνέπεια στις 100 καλύτερες σχολές παγκοσμίως. Επίσης θα πρέπει να επισημανθεί ότι εμφανίζει εντυπωσιακή επίδοση στον δείκτη IC (% άρθρων με διεθνή συνεργασία) με βαθμό 87,5. Η συγκεκριμένη επίδοση είναι εντυπωσιακή και μάλιστα είναι **υψηλότερη της βαθμολογίας των 16 πρώτων πανεπιστημίων** του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού αντικείμενου (μεταξύ των οποίων το Harvard, το University of Washington, το Kings College London, κ.α). Επιπροσθέτως είναι το μοναδικό ελληνικό Πανεπιστημιακό Τμήμα που εμφανίζει βαθμολογία στον δείκτη AWARD δηλαδή στα σημαντικά βραβεία /διακρίσεις καθηγητών και ερευνητών του Τμήματος.
- Αντιστοίχως και το **Τμήμα Φυσικής** για το 2017 καταλαμβάνει τη θέση **76-100**, βρίσκεται κατά συνέπεια στα 100 καλύτερα τμήματα – προγράμματα σπουδών παγκοσμίως. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε σχέση με την περσινή κατάταξη

υπήρξε βελτίωση αφού το Τμήμα βρισκόταν στις θέσεις 101- 150. Μάλιστα στον δείκτη IC (% άρθρων με διεθνή συνεργασία) έλαβε τον υψηλότερο βαθμό σε συγκεκριμένο δείκτη από όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών που περιλαμβάνονται στην κατάταξη (92%).

- Το **Τμήμα Φαρμακευτικής** καταλαμβάνει τη **θέση 101-150** συγκεντρώνοντας πολύ υψηλή βαθμολογία στους τρεις από τους πέντε δείκτες.
- Η **Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ** εκπροσωπείται και στα επιμέρους θεματικά – ακαδημαϊκά πεδία και ειδικότερα στο αντικείμενο της **Κλινικής Ιατρικής**, όπου καταλαμβάνει τη θέση **201-300** παγκοσμίως. Η εξωστρέφεια και η διεθνοποίηση της ερευνητικής εργασίας της Σχολής αποτυπώνεται τόσο στον δείκτη IC (% άρθρων με διεθνή συνεργασία) όσο και στον δείκτη CNCI (σταθμισμένος δείκτης ετεροαναφορών).
- Στο ευρύτερο πεδίο **Clinical Medicine and Pharmacy (MED)** το ΕΚΠΑ βρίσκεται στις θέσεις 101-150.
- Το **Τμήμα Βιολογίας** βρίσκεται στις **θέσεις 201-300** σε δύο θεματικά – ακαδημαϊκά πεδία στις επιστήμες της Βιολογίας και στις Επιστήμες Βιολογίας με εξειδίκευση στον άνθρωπο.
- Το **Τμήμα Πληροφορικής** βρίσκεται στις θέσεις **301-400 παγκοσμίως**.
- Το **Τμήμα Μαθηματικών** βρίσκεται στις θέσεις **401-500** στην παγκόσμια κατάταξη. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι στον επιμέρους δείκτη IC το τμήμα εμφανίζει εξαιρετική επίδοση που ξεπερνά το βαθμό των 6 πρώτων Πανεπιστημίων της κατάταξης.

Πίνακας Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

Πίνακας 2.4: ShanghaiRanking's Global Ranking of Academic Subjects 2017

Τμήμα ΕΚΠΑ	Ακαδημαϊκό Αντικείμενο	Θέση στην Κατάταξη	Συνολικό Σκορ	Δείκτης PUB	Δείκτης TOP	Δείκτης IC	Δείκτης CNCI	Δείκτης AWARD
1. Οδοντιατρική Σχολή	Dentistry & Oral Sciences	76-100	-	43,9	13,6	87,5	68	27,4
2. Τμήμα Φυσικής	Physics	76-100	-	42,4	51,8	92	60,7	0
3. Τμήμα Φαρμακευτικής	Pharmacy & Pharmaceutical Sciences	101-150	-	54,5	0	74,2	54,6	0
4. Ιατρική Σχολή	Clinical Medicine	201-300	-	34,2	15,4	67,8	62,1	0
5. Τμήμα Βιολογίας	Biological Sciences	201-300	-	27,7	15,7	72,7	44,5	0
6. Τμήμα Βιολογίας	Human Biological Sciences	201-300	-	29,3	19	65,5	60,3	NA
7. Τμήμα Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών	Computer Science & Engineering	301-400	-	35,3	44,7	70,3	50,6	0
8. Τμήμα Μαθηματικών	Mathematics	401-500	-	42	0	73,1	47,3	0

Πηγή: <http://www.shanghairanking.com/ShanghaiRanking-Subject-Rankings/index.html>

2.3.3 ShanghaiRanking's Global Ranking of Sport Science Schools and Departments

Το 2017 δημοσιεύτηκε για δεύτερη φορά από τον πίνακα της Σανγκάης (ARWU), η ειδική κατάταξη με τις κορυφαίες αθλητικές σχολές και Τμήματα αθλητικών σπουδών Πανεπιστημίων παγκοσμίως (ShanghaiRanking's Global Ranking of Sport Science Schools and Departments 2017).

Η φετινή κατάταξη επιφύλασσε μια πολύ σημαντική διάκριση για τη Σχολή Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του ΕΚΠΑ, η οποία βρίσκεται στις πρώτες 150 θέσεις παγκοσμίως (θέση 1-150) μεταξύ των 300 επιλεχθέντων και στη 2η θέση στην Ελλάδα μεταξύ των τεσσάρων Τμημάτων από τη χώρα μας που συμπεριλήφθηκαν στο top 300.

Πίνακας 2.5: ShanghaiRanking's Global Ranking of Sport Science Schools and Departments - Η θέση των τεσσάρων Ελληνικών Πανεπιστημίων

Πανεπιστήμιο	Θέση στην παγκόσμια Κατάταξη Σχολών Φυσικής Αγωγής ARWU	Θέση στην Ελλάδα
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	51-100	1
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	101-150	2
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	101-150	3
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	201-300	4

Πηγή: <http://www.shanghairanking.com/Special-Focus-Institution-Ranking/Sport-Science-Schools-and-Departments-2017.html>

Τα 300 κορυφαία πανεπιστήμια της συγκεκριμένης κατάταξης βαθμολογήθηκαν με βάση τρία κριτήρια και πέντε δείκτες, που αξιολογούν αποκλειστικά την ακαδημαϊκή και ερευνητική επίδοση τους:

- 1^{ον}) Το κριτήριο «**Ερευνητική Παραγωγή**» με συνολικό συντελεστή βαρύτητας 40% και περιλαμβάνει δύο δείκτες: (α) Το δείκτη «Αριθμός Άρθρων στη βάση Web of Science» για την περίοδο 2012-2016 ο οποίος αφορά τα συνολικά άρθρα και δημοσιεύσεις της Σχολής (20%) και (β) το δείκτη «Συνολικού Αριθμού Ετεροαναφορών» από τα συγκεκριμένα άρθρα και δημοσιεύσεις της Σχολής Αθλητικών Σπουδών (20%).
- 2^{ον}) Το κριτήριο «**Ποιότητα της Έρευνας**» με συνολικό συντελεστή βαρύτητας 50% και περιλαμβάνει δύο δείκτες: (α) Το δείκτη «Ετεροαναφορές ανά άρθρο», δηλαδή ένα μέσο όρο του πόσες φορές ένα άρθρο της Σχολής αναφέρεται σε άλλες δημοσιεύσεις (25%) και β) ο «Αριθμός Άρθρων που έχουν δημοσιευθεί στο 25% των σημαντικότε-

ρων ερευνητικών περιοδικών» (25%).

3^ο) Το κριτήριο «**Διεθνή Συνεργασία**» με συνολικό συντελεστή βαρύτητας 10% και περιλαμβάνει το δείκτη «Ποσοστό άρθρων με διεθνή συνεργασία στο σύνολο των άρθρων».

2.4 Η κατάταξη του QS World University Rankings

2.4.1 Η κατάταξη του QS World University Rankings (γενική κατάταξη)

Το QS World University Rankings είναι μια κατάταξη των 500 καλύτερων πανεπιστημίων, δημιουργήθηκε από το Quacquarelli Symonds (QS) και δημοσιεύεται κάθε χρόνο από το 2004. Η αξιολόγηση του Quacquarelli δεν θα πρέπει να συγχέεται με την κατάταξη του Times Higher Education. Από το 2004 έως το 2009 η κατάταξη του QS δημοσιευόταν σε συνεργασία με το Times Higher Education. Το 2010 το QS αποφάσισε να σταματήσει τη δημοσίευση της κατάταξης σε συνεργασία με τους Times, προκειμένου να εισαχθεί μια νέα μεθοδολογία, η οποία αποτέλεσε τη βάση του The World University Rankings.

Το 2013, η εταιρία Quacquarelli Symonds (QS) αναδείχθηκε ο πρώτος φορέας στο πεδίο του, που αξιολογήθηκε από ανεξάρτητους αξιολογητές και εγκρίθηκε από το Παρατηρητήριο Ακαδημαϊκών Κατατάξεων και Αριστείας του International Ranking Expert Group (IREG).

Οι κατατάξεις του QS χρησιμοποιούν δεδομένα ειδικών γνωμοδοτών (peer review) που συλλέγονται από 15.050 μελετητές και ακαδημαϊκούς και 5.007 εργοδότες. Οι κατατάξεις του QS λαμβάνουν υπόψη τον αριθμό του διεθνούς προσωπικού, τον αριθμό μαθητών, τον αριθμό αναφορών από το Scopus και αναλογίες καθηγητών / φοιτητών.

Για το έτος 2017-2018 το **ΕΚΠΑ** παρέμεινε σταθερό στις θέσεις 651-700 και στην 3η θέση μεταξύ των έξι ελληνικών Πανεπιστημίων που έχουν συμπεριληφθεί στον πίνακα κατάταξης. Το **ΕΚΠΑ** και το Πανεπιστήμιο Κρήτης ήταν τα δύο ελληνικά πανεπιστήμια από τα έξι που **παρέμειναν σταθερά** στον πίνακα κατάταξης της QS. Τα άλλα τέσσερα ελληνικά πανεπιστήμια παρουσίασαν πτώση από 15 έως και 100 θέσεις. (Δείτε τον πίνακα 2.6).

Ένα ιδιαίτερα ενθαρρυντικό στοιχείο είναι η **άνοδος του Πανεπιστημίου μας στο επιμέρους κριτήριο της Έρευνας** (Ετεροαναφορές ανά τομέα), όπου ανέβηκε στην θέση 420 για το 2017-2018 από την θέση 468 που βρισκόταν στην αντίστοιχη περσινή κατάταξη.

Οι κατατάξεις του QS χρησιμοποιούν δεδομένα ειδικών γνωμοδοτών (peer review) που συλλέγονται από ερευνητές, ακαδημαϊκούς και εργοδότες. Οι κατατάξεις του QS λαμβάνουν υπόψη τον αριθμό του διεθνούς προσωπικού, τον αριθμό μαθητών, τον αριθμό αναφορών από το Scopus και αναλογίες καθηγητών / φοιτητών.

Στον πίνακα κατάταξης της QS για το 2017 συμπεριλαμβάνονται τα 950 καλύτερα Πανεπιστήμια παγκοσμίως, ύστερα από ανάλυση τουλάχιστον 10.000 ιδρυμάτων. Η βαθμολογία και η θέση στους επιμέρους πέντε δείκτες ανακοινώνεται μόνο για τα πρώτα 500. **Η συνολική βαθμολογία και η θέση στην παγκόσμια κατάταξη ανακοινώνεται για τα 950 καλύτερα Πανεπιστήμια.**

Η συγκεκριμένη κατάταξη αξιολογεί τα Πανεπιστήμια στους **πέντε (5) βασικούς τομείς σπουδών**, όπως προσδιορίζονται από τη μεθοδολογία της QS, (Τέχνες και Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Επιστήμες της Ζωής και Ιατρικής, Φυσικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες και Διοίκηση, Μηχανική και Τεχνολογία) αλλά και **σε επιμέρους επιστημονικά πεδία** που αποτελούν υποσύνολα των πέντε βασικών.

Στην μεθοδολογία της QS τόσο για την γενική κατάταξη, όσο και για τα επί μέρους επιστημονικά πεδία χρησιμοποιούνται οι ακόλουθοι δείκτες:

1. **Ακαδημαϊκή Φήμη μέσω έρευνας ερωτηματολογίων.** Στο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιούνται ακαδημαϊκοί διαφόρων ειδικοτήτων και ερωτούνται για τα κατά τη γνώμη τους 30 καλύτερα πανεπιστήμια, χωρίς να μπορούν να επιλέξουν το δικό τους. Στην έρευνα του 2017 χρησιμοποιήθηκαν πάνω από 75,000 ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν από ακαδημαϊκούς που προέρχονται από όλον τον κόσμο και σε βάθος πενταετίας. Το βάρος του κριτηρίου αυτού στη συνολική βαθμολογία είναι 40%.
2. **Έρευνα ερωτηματολογίων εργοδοτών.** Πρόκειται για ίδιου τύπου με την προηγούμενη έρευνα ερωτηματολογίων, μόνο που απευθύνεται σε δείγμα εργοδοτών των αποφοίτων των πανεπιστημίων. Στην έρευνα του 2017 χρησιμοποιήθηκαν πάνω 40.000 ερωτηματολόγια. Το κριτήριο αυτό θεωρείται ότι αντανakλά την ποιότητα διδασκαλίας των πανεπιστημίων. Το βάρος του κριτηρίου αυτού είναι 10%.
3. **Αριθμός ετερο-αναφορών ανά εργασία.** Η QS χρησιμοποιεί τα δεδομένα της βάσης Scopus. Αθροίζεται ο συνολικός αριθμός ετερο-αναφορών σε εργασίες της τελευταίας πενταετίας που συνεγράφησαν από μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου πάνω στο συγκεκριμένο επιστημονικό τομέα και διαιρούνται με τον αντίστοιχο συνολικό καθηγητών. Στην έρευνα του 2017 αξιολογήθηκαν 12,3 εκατομμύρια άρθρα και δημοσιεύσεις και 75, 3 εκατομμύρια ετεροαναφορές ώστε να αξιολογηθεί η ερευνητική επίδραση του κάθε ιδρύματος παγκοσμίως. Το βάρος του συγκεκριμένου κριτηρίου στη συνολική βαθμολογία είναι 20%.
4. **Λόγος φοιτητών προς μέλη ΔΕΠ.** Το κριτήριο αυτό θεωρείται ότι αντανakλά την αφοσίωση του πανεπιστημίου στη διδασκαλία και ισχύει μόνο για την γενική κατάταξη, με βάρος 20%.
5. **Διεθνής διάσταση.** Το κριτήριο αυτό ισχύει μόνο για την γενική κατάταξη και αναλύεται σε δύο υπο-κριτήρια, αυτό του ποσοστού των αλλοδαπών φοιτητών που φοιτούν στο ίδρυμα (με βάρος 5%) και το ποσοστό των αλλοδαπών μελών ΔΕΠ που εργάζονται στο ίδρυμα (με βάρος 5%).

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

Πίνακας 2.6: Επιμέρους Δείκτες και Κατάταξη Ελληνικών Πανεπιστημίων στον Πίνακα QS 2017-2018

Πανεπιστήμιο	Θέση στην Παγκόσμια Κατάταξη 2017-2018	Θέση στην Παγκόσμια Κατάταξη 2016-2017	Θέση στην Ελλάδα	Ακαδημαϊκή Φήμη	Έρευνα Εργοδοτών	Καθηγητές / Φοιτητές	Ετερο-αναφορές ανά Τομέα	% Αλλοδαπών Φοιτητών	
								Θέση / Βαθμός	Θέση / Βαθμός
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	401-410	395	1	-	281/44,4	-	136/63,7	-	-
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	501-550	491-500	2	331/32,4	-	-	403/31,1	-	-
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	651-700	651-700	3	-	-	-	420/28,9	-	-
Πανεπιστήμιο Κρήτης	651-700	651-700	4	-	-	-	260/47,2	-	-
Πανεπιστήμιο Πάτρας	701-750	651-700	5	-	-	-	279/ 44,7	-	-
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθήνας	801-1000	701+	6	-	381/34,6	-	-	-	-

Πηγή: Ιστοσελίδα QS World University Ranking <http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2017>

2.4.2 Η θέση του ΕΚΠΑ στην Κατάταξη Βασικών και Εξειδικευμένων Επιστημονικών Πεδίων της QS (Quacquarelli Symonds)

Από την παγκόσμια ομάδα αναλυτών ανώτατης εκπαίδευσης της QS (Quacquarelli Symonds), δημοσιεύεται και ο Πίνακας Κατάταξης Πανεπιστημίων σε βασικά και εξειδικευμένα επιστημονικά αντικείμενα.

Η συγκεκριμένη κατάταξη αξιολογεί τα Πανεπιστήμια στους πέντε (5) **βασικούς θεματικούς τομείς σπουδών**, όπως προσδιορίζονται από τη μεθοδολογία της QS, (Τέχνες και Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Επιστήμες της Ζωής και Ιατρικής, Φυσικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες και Διοίκηση, Μηχανική και Τεχνολογία) αλλά και σε **48 επιμέρους επιστημονικά πεδία -ειδικότητες** που αποτελούν υποσύνολα των πέντε βασικών.

Για το 2018 το ΕΚΠΑ βρίσκεται σε υψηλές θέσεις τόσο στους πέντε βασικούς τομείς όσο και σε έντεκα (11) επιμέρους επιστημονικά πεδία (δείτε τους πίνακες 2.7 και 2.8).

Πίνακας 2.7: Η θέση του ΕΚΠΑ για το 2018 στα πέντε (5) βασικά θεματικά αντικείμενα του Πίνακα της

Θεματικές Ομάδες	Θέση Παγκοσμίως 2018	Θέση Παγκοσμίως 2017
1. Τέχνες & Ανθρωπιστικές Επιστήμες	392	381
2. Βιοεπιστήμες & Ιατρική	241	248
3. Φυσικές Επιστήμες	302	288
4. Κοινωνικές Επιστήμες και Διοίκηση	360	387
5. Μηχανική & Τεχνολογία	355	335

Πηγή: Ιστοσελίδα QS World University Ranking

<https://www.topuniversities.com/university-rankings-articles/university-subject-rankings/out-now-qs-world-university-rankings-subject-2018>

Πίνακας 2.8: Η θέση του ΕΚΠΑ για το 2018 σε έντεκα (11) εξειδικευμένα θεματικά αντικείμενα (σύγκριση με το 2017)

	Ειδικότητες	Θέση Παγκοσμίως 2018	Θέση Παγκοσμίως 2017
1.	Ιστορία	151-200	151-200
2.	Αρχαιολογία	151-200	151-200
3.	Γλωσσολογία	-	251-300
4.	Ιατρικής	241	201-250
5.	Φαρμακευτική & Φαρμακολογία	101-150	151-200
6.	Επιστήμη των Υπολογιστών	251-300	201-250
7.	Δίκαιο και Νομικές Σπουδές	251-300	251-300
8.	Οικονομικά	301-350	351-400
9.	Επιστήμες της Βιολογίας	301-350	301-350
10.	Χημεία	351-400	351-400
11.	Φυσική και Αστρονομία	401-450	351-400
12.	Εκπαίδευση	251-300	-

Πηγή: Ιστοσελίδα QS World University Ranking

<https://www.topuniversities.com/university-rankings-articles/university-subject-rankings/out-now-qs-world-university-rankings-subject-2018>

Στον υπερασύνδεσμο που ακολουθεί μπορείτε να κατεβάσετε το αναλυτικό report στην Αγγλική γλώσσα για το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η εν λόγω αναφορά εστάλη από τους αναλυτές της QS στην Ομάδα Ranking του Ιδρύματος. Η κίνηση αυτή δεικνύει το καλό επίπεδο συνεργασίας και το εποικοδομητικό κλίμα που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια με τους φορείς κατάταξης Πανεπιστημίων.

https://www.uoa.gr/fileadmin/user_upload/PDF-files/anakoινwseis/simantikes/2018/0103_UOA.pdf

Η μελέτη των στοιχείων που αφορούν το Πανεπιστήμιο μας δείχνει ότι:

- (α) Παρατηρείται σταθερότητα ή και οριακή βελτίωση σε 9 από τις 12 ειδικότητες του ΕΚΠΑ που συμπεριλήφθηκαν στον πίνακα κατάταξης για τα έτη 2017 και 2018.
- (β) στην αντίστοιχη κατάταξη του 2016, το ΕΚΠΑ εμφάνιζε μόλις 6 ειδικότητες στις 48, ενώ το 2018 σχεδόν τις διπλασίασε (έντεκα 11)
- (γ) στην αντίστοιχη κατάταξη του 2016 για τα βασικά 5 θεματικά πεδία, το ΕΚΠΑ δεν είχε βαθμολογηθεί σε κανένα, ενώ το 2018 και στα πέντε (5). Η μη βαθμολόγηση το 2016 σημαίνει ότι η βαθμολογία των δεικτών οδηγούσε σε θέσεις από την 500η και κάτω για τα συγκεκριμένα πεδία.
Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνει τη δήλωση του επικεφαλής του τμήματος ερευνών της QS, κ. Μπεν Σόουτερ σύμφωνα με την οποία: *“Τα αποτελέσματα του τρέχοντος έτους είναι μια απόδειξη για την ανθεκτικότητα των ελληνικών πανεπιστημίων. Μετά από μερικά δύσκολα χρόνια, κατά τα οποία τα Ελληνικά πανεπιστήμια επιβαρύνθηκαν με την πολύ περιορισμένη χρηματοδότηση και με μια καταστροφική φυγή των επιστημόνων λόγω του ‘Brain Drain’, βλέπουμε τώρα τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης”.*
- (δ) Επιβεβαιώνεται ότι το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ερευνητικά ιδρύματα παγκοσμίως. Αυτό φαίνεται τόσο στο δείκτη «ετεροαναφορές ανά δημοσίευση» όσο και στο δείκτη H-index.

Οι κατατάξεις της QS χρησιμοποιούν δεδομένα ειδικών γνωμοδοτών (peer reviews) που συλλέγονται από μεγάλο αριθμό ερευνητών, ακαδημαϊκών και εργοδοτών. Επίσης, λαμβάνουν υπόψη τον αριθμό του διεθνούς προσωπικού, τον αριθμό φοιτητών, τον αριθμό αναφορών από το Scopus και τις αναλογίες καθηγητών / φοιτητών. Ακόμα, βασίζονται σε μια σειρά από άλλα επιμέρους κριτήρια, το καθένα από τα οποία υπολογίζεται με διαφορετική βαρύτητα.

Για τη θεματική κατάταξη του 2018 τελικώς κατετάγησαν 1.130 Πανεπιστήμια από 151 χώρες σε 48 θεματικά αντικείμενα. Τα συγκεκριμένα αποτελέσματα βασίζονται σε απαντήσεις 75.015 ακαδημαϊκών και 40.455 εργοδοτών, καθώς και στην ανάλυση επιστημονικών δημοσιεύσεων και βιβλιογραφικών παραπομπών από τη βιβλιομετρική βάση δεδομένων Scopus, όπως προαναφέρθηκε, απ’ όπου ελήφθησαν υπόψη δεδομένα πενταετίας.

Σε κάθε επιμέρους πεδίο ανακοινώνονται αποτελέσματα για τα 500 καλύτερα πανεπιστήμια παγκοσμίως. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η συγκεκριμένη κατάταξη ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ η συνολική, και βασίζεται στα δεδομένα τους έτους 2016-2017.

Συνολικά, έξι ελληνικά πανεπιστήμια εμφανίζονται 57 φορές στους 48 πίνακες.

2.4.3 Το ΕΚΠΑ στα 250 καλύτερα Πανεπιστήμια στον κόσμο (#201-250 / 500) σχετικά με την απασχολησιμότητα των αποφοίτων του

<https://www.topuniversities.com/university-rankings/employability-rankings/2018>

Ο οργανισμός Quacquarelli Symonds (QS), μεταξύ των άλλων κατατάξεων δημοσιεύει ειδικό πίνακα διεθνούς κατάταξης πανεπιστημίων με βάση την απασχολησιμότητα των αποφοίτων και τη φήμη τους στην αγορά εργασίας. Αποτελεί μια καινοτομία στο χώρο των παγκόσμιων κατατάξεων, σχεδιασμένη στο να παρέχει στους φοιτητές παγκοσμίως, ένα μοναδικό εργαλείο για να συγκρίνουν τις επιδόσεις των πανεπιστημίων σε σχέση με την απασχολησιμότητα και τις προοπτικές εύρεσης εργασίας.

Στην τρέχουσα έκδοση, αυξήθηκε σημαντικά το εύρος αυτής της κατάταξης. Ενώ τα προηγούμενα χρόνια αναλύονταν δεδομένα που αφορούσαν 300 ιδρύματα και δημοσιευόταν κατάλογος με 200, φέτος, διπλασιάστηκε ο αριθμός των αξιολογημένων ιδρυμάτων με δημοσίευση των 495 σημαντικότερων Πανεπιστημίων παγκοσμίως στην κατάταξη με κριτήριο την απασχολησιμότητα των αποφοίτων.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών για το έτος 2017-2018 βρέθηκε για πρώτη φορά στις θέσεις 201-250 παγκοσμίως. Στο συγκεκριμένο πίνακα κατάταξης βρίσκονται ακόμα δύο ελληνικά πανεπιστήμια, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο στις θέσεις 201-250 και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στις θέσεις 301-500.

Στην 1η θέση του πίνακα βρίσκεται το Πανεπιστήμιο του Stanford (ΗΠΑ). Στο φετινό πίνακα κατάταξης περιλαμβάνονται πανεπιστήμια από 65 χώρες. Από τα πανεπιστήμια που παρουσιάζονται στην εν λόγω κατάταξη 207 είναι από την Ευρώπη, 99 από τη Βόρεια Αμερική, 117 από την Ασία, 11 από την Αφρική, 33 από τη Λατινική Αμερική και 27 από την Ωκεανία.

Η βαθμολογία κάθε ιδρύματος προκύπτει από πέντε προσεκτικά επιλεγμένους δείκτες, οι οποίοι είναι οι εξής:

(α) Φήμη στους Εργοδότες (Employer reputation) - 30%

Το συγκεκριμένο κριτήριο βασίζεται στη συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου από 30.000 εργοδότες σε όλο τον κόσμο. Μέσα από το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο καλούνται οι εργοδότες να εντοπίσουν τα ιδρύματα από τα οποία προέρχονται οι πιο ικανότεροι, καινοτόμοι και αποτελεσματικοί πτυχιούχοι που εργάζονται στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς τους. Για κάθε ένα ίδρυμα που αξιολογείται, το 50% των ερωτηματολογίων προέρχεται από επιχειρήσεις και εργοδότες της ημεδαπής και το άλλο 50% από εργοδότες και επιχειρήσεις του εξωτερικού.

(β) Αποτελέσματα από τους Απόφοιτους (Alumni outcomes) - 25%

Στο πλαίσιο αυτού του κριτηρίου 30.000 επιτυχημένοι απόφοιτοι Πανεπιστημίων κατονομάζουν ποια Πανεπιστήμια «παράγουν» σημαντικούς αποφοίτους που με το έργο τους επιδρούν σημαντικά στο χώρο ζωής και δράσης τους.

(γ) Συνεργασίες με εργοδότες κατά Τμήμα (Partnerships with Employers per Faculty) - 25%

Αυτός ο δείκτης περιλαμβάνει δύο μέρη. Πρώτον, χρησιμοποιεί τη βάση δεδομένων Scopus του Elsevier για να διαπιστώσει ποια πανεπιστήμια συνεργάζονται επιτυχώς με εταιρείες παγκοσμίου βεληνεκούς για να παράγουν αξιόπιστη και εφαρμοσμένη έρευνα. Μόνο γνωστές εταιρείες που παράγουν τρία ή περισσότερα πρωτόκολλα συνεργασίας σε μια πενταετία (2011-2015) περιλαμβάνονται στην καταμέτρηση. Η κατάταξη αυτής της χρονιάς αντιστοιχεί σε πανεπιστημιακές συνεργασίες με 2.000 κορυφαίες παγκόσμιες εταιρείες, όπως αυτές αναφέρονται από την Fortune και τη Forbes.

Δεύτερον, θεωρεί τις εταιρικές σχέσεις που σχετίζονται με την τοποθέτηση στο χώρο εργασίας, αποφοίτων ή φοιτητών των Πανεπιστημίων, οι οποίες αναφέρονται από τα ιδρύματα και επικυρώνονται από την ερευνητική ομάδα QS.

(δ) Αναλογία Εργοδοτών προς Φοιτητές (Employer/Student Connections) - 10%

Ο δείκτης αυτός περιλαμβάνει τον αριθμό των μεμονωμένων εργοδοτών που παρευρίσκονταν ενεργά στα πανεπιστημιακά ιδρύματα κατά τη διάρκεια των τελευταίων δώδεκα μηνών, παρέχοντας στους φοιτητές την ευκαιρία να δικτυωθούν και να αποκτήσουν πληροφορίες για την αγορά εργασίας. Η παρουσία των εργοδοτών αυξάνει επίσης τις ευκαιρίες που πρέπει να έχουν οι σπουδαστές για να συμμετάσχουν σε προγράμματα πρακτικής άσκησης και ερευνητικές ευκαιρίες. Αυτή η «ενεργός παρουσία» μπορεί να λάβει τη μορφή συμμετοχής σε εκθέσεις για επαγγελματικές εκδηλώσεις, διοργάνωσης εταιρικών παρουσιάσεων ή οποιωνδήποτε άλλων δραστηριοτήτων αυτοπροβολής.

(ε) Ποσοστό Απασχόλησης Αποφοίτων (Graduate employment rate) - 10%

Αυτός ο δείκτης είναι ο πιο απλός αλλά απαραίτητος για την κατανόηση του βαθμού επιτυχίας των πανεπιστημίων στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας. Περιλαμβάνει τη μέτρηση του ποσοστού των πτυχιούχων (με εξαίρεση εκείνους που επιλέγουν να συνεχίσουν να σπουδάζουν ή δεν είναι διαθέσιμοι για εργασία) σε πλήρη ή μερική απασχόληση εντός δώδεκα μηνών από την αποφοίτησή τους.

2.5 Οι κατατάξεις του Times Higher Education World University Rankings

2.5.1 Η κατάταξη του Times Higher Education World University Rankings (γενική)

Η κατάταξη του Times Higher Education μαζί με το QS World University Rankings και το Academic Ranking of World Universities θεωρούνται οι τρεις δείκτες με τη μεγαλύτερη απήχηση διεθνώς.

Από το 2004 έως το 2009 το Times Higher Education (THE) δημοσίευε την κατάταξη

THE-QS World University Rankings (WUR) σε συνεργασία με το Quacquarelli Symonds (QS). Το 2009 σταμάτησε η συνεργασία με το QS και ξεκίνησε τη συνεργασία με το Thomson Reuters, προκειμένου να δημιουργήσει έναν νέο παγκόσμιο πίνακα κατάταξης των πανεπιστημίων που αποκαλείται Times Higher Education World University Rankings.

Στις 3 Ιουνίου 2010, το Times Higher Education αποκάλυψε τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στη δημιουργία της νέας παγκόσμιας κατάταξης. Η νέα μεθοδολογία περιλαμβάνει 13 διαφορετικούς δείκτες απόδοσης, δηλ. περισσότερους σε σχέση με τις 6 μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν από το 2004 έως το 2009. Μετά από διαβούλευση αποφασίστηκε η οργάνωση των κριτηρίων γύρω από 5 ευρύτερους δείκτες από τους οποίους προκύπτει και το τελικό αποτέλεσμα. Το Times Higher Education δημοσίευσε την πρώτη του κατάταξη χρησιμοποιώντας τη νέα μεθοδολογία στις 16 Σεπτεμβρίου 2010, ένα μήνα νωρίτερα από τον χρόνο δημοσίευσης των προηγούμενων αποτελεσμάτων τους.

Η μεθοδολογία της κατάταξης World University Rankings της THE περιλαμβάνει 13 δείκτες που ταξινομούνται σε 5 κατηγορίες: διδασκαλία (30%), έρευνα (30%), ερευνητική απήχηση / ετερο-αναφορές (30%), διεθνής διάσταση (7,5%), έσοδα από τον ιδιωτικό τομέα (2,5%). Ο συγκεκριμένος φορέας που υλοποιεί την αξιολόγηση επέλεξε τα 980 Πανεπιστήμια από μια αρχική επιλογή 1.313 Πανεπιστημίων που θεωρείται ότι ηγούνται της επιστημονικής έρευνας παγκοσμίως. Βασίστηκε στα αποτελέσματα των δύο ετήσιων εκθέσεων «ακαδημαϊκής φήμης» που υλοποίησε παρέχοντας 250.000 είδη βιβλιομετρικών και άλλων δεδομένων, που βασίστηκαν σε 56 εκατομμύρια παραπομπές - ετερο-αναφορές και 11,9 εκατομμύρια ερευνητικές δημοσιεύσεις (μεταξύ των οποίων 250.000 βιβλία και κεφάλαια βιβλίων) σε διάστημα πέντε ετών.

Η ανάλυση των κατηγοριών αυτών στους επιμέρους δείκτες είναι η ακόλουθη:

- **Τα έσοδα από τον ιδιωτικό τομέα** φανερώνουν, σύμφωνα με τους δημιουργούς της κατάταξης, την καινοτομία που παράγει το ίδρυμα και διαιρείται με τον αριθμό των μελών ΔΕΠ.
- **Η διεθνής διάσταση** σχετίζεται με:
 - το ποσοστό μελών ΔΕΠ που προέρχονται από την αλλοδαπή σε σχέση με την ημεδαπή (2,5%),
 - το ποσοστό των αλλοδαπών φοιτητών σε σχέση με τους ημεδαπούς φοιτητές (2,5%),
 - το ποσοστό των ερευνητικών εργασιών που έχουν συ-συγγραφείς από την αλλοδαπή (2,5%).
- **Η διδασκαλία** αξιολογείται ως εξής:
 - “Φήμη” του ιδρύματος σχετική με τη διδασκαλία, όπως αποτυπώνεται σε μια μεγάλη έρευνα ερωτηματολογίων, στην οποία το 2016 συμμετείχαν 10,323 ακαδημαϊκοί από όλο τον κόσμο (15%),
 - Αριθμός εκπονημένων διδακτορικών ανά μέλος ΔΕΠ (6%),
 - Αριθμός προπτυχιακών φοιτητών ανά μέλος ΔΕΠ (4.5%),

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π)

- Έσοδα (από διδασκαλία) ανά μέλος ΔΕΠ (2.25%),
- Ποσοστό διδακτορικών τίτλων προς αριθμό προπτυχιακών τίτλων (2.25%).
- **Η έρευνα** αξιολογείται ως εξής:
 - “Φήμη” του ιδρύματος σχετική με την έρευνα, βασισμένη στην παραπάνω έρευνα (18%),
 - Έσοδα (από έρευνα) ανά μέλος ΔΕΠ (6%),
 - Αριθμός δημοσιεύσεων ανά μέλος ΔΕΠ (6%).
- **Η ερευνητική απήχηση** αξιολογείται με τον κανονικοποιημένο μέσο όρο ετερο-αναφορών αναφορών σε εργασίες μελών ΔΕΠ του ιδρύματος. Τα δεδομένα προέρχονται από την βιβλιογραφική βάση δεδομένων Scopus

Στις 5 Σεπτεμβρίου 2017 δημοσιεύτηκαν από τον Οργανισμό **Times Higher Education του Elsevier** τα αποτελέσματα της παγκόσμιας κατάταξης **Times Higher Education World University Rankings** για το έτος 2017 -2018.

Και στη φετινή κατάταξη το **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών συμπεριλαμβάνεται στα καλύτερα Πανεπιστήμια του κόσμου**, παραμένοντας σταθερό στη θέση 501-600, καταλαμβάνοντας τη 2η θέση μεταξύ των επτά Ελληνικών Πανεπιστημίων που περιλαμβάνονται στην παγκόσμια κατάταξη. Ιδιαίτερα σημαντική σε σχέση με πέρυσι είναι βελτίωση του Ιδρύματος στους δείκτες που αφορούν την ερευνητική απήχηση (ετεροαναφορές), τη διεθνή παρουσία και τη χρηματοδότηση από τον Ιδιωτικό τομέα. (πίνακας 2.9)

Πίνακας 2.9: Συγκριτική βαθμολογία Δεικτών THED World University Ranking για το ΕΚΠΑ για τα έτη 2017-2018 και 2016-2017

	2017-2018	2016-2017	Διαφορά
Διδασκαλία	26,3	27	-0,7
Διεθνής Εικόνα	46,2	43	+3,2
Εισόδημα – Χρηματοδότηση από τον Ιδιωτικό Τομέα / Αγορά	49,3	38	+11,3
Έρευνα	13,6	16,4	-2,8
Βιβλιογραφικές Αναφορές από Τρίτους	54,4	46,8	+7,6

Πηγή: *TIMES Higher Education -World University Ranking*
<https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings>

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

Πίνακας 2.10: Θέση και Επίδοση των επτά (7) Ελληνικών Πανεπιστημίων που βρίσκονταν στον πίνακα των 980 καλύτερων Πανεπιστημίων του κόσμου σύμφωνα με τον Πίνακα Κατάταξης Times Higher Education (2017-2018)

Πανεπιστήμιο	Θέση στην παγκόσμια Κατάταξη	Θέση στην Ελλάδα	Συνολ. βαθμολογία	Έσοδα από τον ιδιωτικό τομέα	Διεθνής Εικόνα	Διδασκαλία	Έρευνα	Ερευνητική Απήχληση
Πανεπιστήμιο Κρήτης	351-400	1	40.0-42.3	37.4	47.1	20.0	17.6	85.9
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	501-600	2	30.7-34.9	49.3	46.2	26.3	13.6	54.4
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	501-600	2	30.7-34.9	38.5	38.2	20.6	15.9	53.8
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθήνας	501-600	2	30.7-34.9	48.6	45.8	17.7	22.8	51.8
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	501-600	2	30.7-34.9	36.5	42.7	19.2	14.9	68.1
Πανεπιστήμιο Πάτρας	601-800	3	21.5-30.6	45.1	35.7	19.1	12.4	37.2
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	601-800	3	21.5-30.6	32.4	35.4	17.7	16.4	41.3

Πηγή: TIMES Higher Education -World University Ranking
https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2017/world-ranking#!/page/0/length/25/locations/GR/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/scores

2.5.2 Η κατάταξη του Times Higher Education World University Rankings στο επιμέρους πεδίο “Arts & Humanities”

https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2018/subject-ranking/arts-and-humanities#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/scores

Ο Οργανισμός Times Higher Education δημοσίευσε τα αποτελέσματα της κατάταξης Πανεπιστημίων σε επιμέρους επιστημονικούς τομείς και πεδία. Η κατάταξη αυτή αναφέρεται στο έτος 2017 -2018 και δημοσιεύτηκε παράλληλα με τη γενική κατάταξη των Πανεπιστημίων για την εν λόγω περίοδο.

Τα φετινά αποτελέσματα επιφύλαξαν μια σημαντική διάκριση για το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κατετάγη στις θέσεις 201-250, στον τομέα των ανθρωπιστικών επιστημών επίδοση που είναι η υψηλότερη που έχει επιτύχει ελληνικό πανεπιστήμιο στη συγκεκριμένη κατάταξη. Στα 400 καλύτερα Πανεπιστήμια στον εν λόγω τομέα περιλαμβάνεται άλλο ένα ελληνικό το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στις θέσεις 301-400. Η συγκεκριμένη κατάταξη παρουσιάζει τα Πανεπιστήμια που έχουν ηγετική θέση σε σπουδές και ερευνητικό έργο στους τομείς της τέχνης, των εφαρμοσμένων τεχνών, των γλωσσών, της ιστορίας, της φιλοσοφίας, της θεολογίας, της αρχιτεκτονικής και της αρχαιολογίας. Η φετινή κατάταξη περιλαμβάνει 400 Πανεπιστήμια έναντι 100 της περσινής χρονιάς.

Η μεθοδολογία της κατάταξης World University Rankings by subject των THE περιλαμβάνει 13 δείκτες που ταξινομούνται σε 5 κατηγορίες: διδασκαλία (30%), έρευνα (30%), ερευνητική απήχηση / ετερο-αναφορές (30%), διεθνής διάσταση (7,5%), έσοδα από τον ιδιωτικό τομέα (2,5%). Οι δείκτες ακολουθούν την ίδια λογική με τους δείκτες στη γενικής κατάταξης.

Πίνακας 2.11: Βαθμολογία Δεικτών THED World University Ranking για το ΕΚΠΑ και το Αριστοτέλειο για το έτος 2017-2018 στον τομέα των Ανθρωπιστικών Επιστημών

	ΕΚΠΑ	Αριστοτέλειο
Διδασκαλία	25,1	16,7
Διεθνής Εικόνα	46,9	36,8
Εισόδημα – Χρηματοδότηση από τον Ιδιωτικό Τομέα /Αγορά	47,5	43,9
Έρευνα	14,8	17,7
Βιβλιογραφικές Αναφορές από Τρίτους	40,7	52,3
Συνολικός Βαθμός	24.7–27.9	19.7–24.6

Πηγή: TIMES Higher Education -World University Ranking

https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2018/subject-ranking/arts-and-humanities#!/page/0/length/25/locations/GR/name/mpourle@uoa.gr/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/scores

Στην 1^η θέση της κατάταξης βρίσκεται το Αμερικάνικο Πανεπιστήμιο του Stanford, στη 2^η θέση το MIT επίσης από τις ΗΠΑ και στην 3^η θέση το Βρετανικό Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Το 15% των Πανεπιστημίων της κατάταξης προέρχεται από τις ΗΠΑ, με τα 35 εξ αυτών να τοποθετούνται στα καλύτερα 100. Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει συνολικά 56 αντιπροσώπους και 19 στο ανώτερο τεταρτημόριο, όπως και πέρσι. Η κατάταξη καταδεικνύει επίσης ότι η άνοδος της ανώτατης εκπαίδευσης στην Κίνα δεν περιορίζεται απλώς σε θέματα επιστήμης και τεχνολογίας, με το Πανεπιστήμιο του Πεκίνου να ανεβαίνει για πρώτη φορά στις πρώτες 20 θέσεις και το Πανεπιστήμιο Tsinghua να μπαίνει στα 50 πρώτα.

Σύμφωνα με την άποψη των συντακτών του πίνακα κατάταξης, ενισχυμένα βγήκαν τα πανεπιστήμια που προάγουν τη διεπιστημονική προσέγγιση, και τη σύνδεση μέσω της τεχνολογίας των ανθρωπιστικών επιστημών με άλλους επιστημονικούς και τεχνικούς κλάδους.

Η κατάταξη του Times Higher Education μαζί με το QS World University Rankings και το Academic Ranking of World Universities θεωρούνται οι τρεις δείκτες με τη μεγαλύτερη απήχηση διεθνώς.

2.5.3 Τα αποτελέσματα του Times Higher Education World Reputation Rankings για το ΕΚΠΑ

Δημοσιεύτηκε από τον Οργανισμό **Times Higher Education του Elsevier** τα αποτελέσματα της **έρευνας παγκόσμιας φήμης** Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων για το έτος 2017 (**World Reputation Rankings**). Η συγκεκριμένη κατάταξη βασίστηκε στη διενέργεια μιας εκτεταμένης έρευνας «γνώμης» που διενεργήθηκε μεταξύ 10.565 καθηγητών και ερευνητών από 137 χώρες.

Στη συγκεκριμένη «έρευνα γνώμης» η οποία πραγματοποιήθηκε **από τον Ιανουάριο του 2017 έως και τον Μάρτιο του 2017**, διανεμήθηκε **ένα ερωτηματολόγιο σε έμπειρους καθηγητές** και ερευνητές με σημαντικές δημοσιεύσεις σε αριθμό και επίδραση, προσφέρουν τις απόψεις τους για την αριστεία στην έρευνα και τη διδασκαλία για τομείς και ιδρύματα με τα οποία είναι εξοικειωμένοι. Κάθε συμμετέχων ακαδημαϊκός/ερευνητής που συμμετείχε έπρεπε να απαντήσει στα εξής δύο πεδία:

(α) Τα καλύτερα Πανεπιστήμια στον κόσμο σε επίπεδο Έρευνας

Στο πεδίο αυτό οι συμμετέχοντες «ψηφίζουν» - επιλέγουν τα 15 καλύτερα Πανεπιστήμια παγκοσμίως στην παραγωγή έρευνας στον τομέα τους.

(β) Τα καλύτερα Πανεπιστήμια στον κόσμο σε επίπεδο Διδασκαλίας

Στο πεδίο αυτό οι συμμετέχοντες «ψηφίζουν» - επιλέγουν τα 15 καλύτερα Πανεπιστήμια παγκοσμίως στην διδασκαλία και την εκπαιδευτική καινοτομία στον τομέα τους.

Με βάση τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας 12 ελληνικά πανεπιστήμια ψηφίστηκαν ανάμεσα στα περίπου 2500 που έλαβαν έστω μια ψήφο. Τα αποτελέσματα για το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο και η επίδοση του είναι η εξής:

- Συνολικά βρίσκεται στην θέση 539 του THE World Reputation Ranking και στην 3^η θέση μεταξύ των 12 ελληνικών πανεπιστημίων (έλαβε 26,5 ψήφους).
- Στη «Διδασκαλία» το ΕΚΠΑ βρίσκεται στην θέση 489 του THE World Reputation Ranking και μοιράζεται την 1^η θέση με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης μεταξύ των 12 ελληνικών πανεπιστημίων που συμπεριλαμβάνονται στην κατάταξη (έλαβε 16,4 ψήφους).
- Στην «Έρευνα» βρίσκεται στην θέση 619 του THE World Reputation Ranking και στην 3^η θέση μεταξύ των 12 ελληνικών πανεπιστημίων (έλαβε 10,2 ψήφους)

Η επίδοση του ιδρύματος μας είναι ιδιαίτερα θετική αν ληφθεί υπόψη ότι η συγκεκριμένη έρευνα στηρίζεται σε ερωτηματολόγιο γνώμης ειδικών και όχι σε συγκεκριμένα απογραφικά στατιστικά στοιχεία. Σε αυτού του τύπου την έρευνα οι ακαδημαϊκοί /ερευνητές επιλέγουν συνήθως Πανεπιστήμια που γνωρίζουν ως πολύ σημαντικά ή έχουν κάποια συνεργασία (επισκέπτες καθηγητές, ανταλλαγές φοιτητών κλπ).

Επιπροσθέτως η μείωση των κονδυλίων για την έρευνα τα τελευταία χρόνια ελέω κρίσης, και η προσπάθεια κάλυψης με ερευνητικούς πόρους των λειτουργικών δαπανών του Ιδρύματος, έχει οδηγήσει σε μείωση των διεθνών συνεργασιών, της συμμετοχής σε διεθνή συνέδρια και γενικότερα σε σημαντική ελάττωση δραστηριοτήτων που μεγαλώνουν τη φήμη ενός ιδρύματος όπως του ΕΚΠΑ.

2.6 Η κατάταξη του Center for World University Rankings - CWUR

Το Κέντρο Παγκόσμιων Πανεπιστημιακών Κατατάξεων - Center for World University Rankings (CWUR) δημοσιεύει μια παγκόσμια κατάταξη των πανεπιστημίων, ίσως τη μόνη που μετρά την ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των φοιτητών, καθώς και το κύρος των μελών ΔΕΠ και την ποιότητα της έρευνάς τους χωρίς να στηρίζεται σε έρευνες, ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις και υποβολές στοιχείων από τα ίδια τα Πανεπιστήμια.

Η CWUR χρησιμοποιεί τους εξής οκτώ αντικειμενικούς και ισχυρούς δείκτες για την κατάταξη των κορυφαίων 1.000 πανεπιστημίων του κόσμου:

- 1) **Η ποιότητα της εκπαίδευσης**, η οποία μετριέται από τον αριθμό των αποφοίτων οι οποίοι έχουν κερδίσει σημαντικά διεθνή βραβεία, έπαθλα, και μετάλλια σε σχέση με το μέγεθος του Πανεπιστημίου [25%].
- 2) **Η απασχόληση των αποφοίτων** (Alumni Employment), η οποία μετριέται από το συνολικό αριθμό των αποφοίτων που κατέχουν θέση who CEO positions στις κορυφαίες εταιρίες παγκοσμίως σε σχέση με το μέγεθος του Πανεπιστημίου [25%].

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

- 3) **Η Ποιότητα της Σχολής** (Quality of Faculty), η οποία μετριέται από τον αριθμό των καθηγητών και ερευνητών οι οποίοι έχουν κερδίσει σημαντικά διεθνή βραβεία, έπαθλα, και μετάλλια [25%].
- 4) **Οι Δημοσιεύσεις**, οι οποίες μετρώνται από το συνολικό αριθμό των ερευνητικών άρθρων σε ευυπόληπτα περιοδικά [5%].
- 5) **Η επιρροή**, μετρούμενη από τον αριθμό των ερευνητικών εργασιών που εμφανίζονται σε υψηλής επίδρασης περιοδικά [5%].
- 6) **Ετεροαναφορές**, που μετρώνται από τον αριθμό των υψηλής επίδρασης ερευνητικών άρθρων [5%].
- 7) **Ευρεία επίπτωση (αντίκτυπος)**, μετρούμενη με τα άρθρα h-index του πανεπιστημίου [5%].
- 8) **Διπλώματα ευρεσιτεχνίας**, μετριέται από τον αριθμό των διεθνών αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας [5%].

Στην κατάταξη για το 2017 το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών καταλαμβάνει τη 292^η θέση ανάμεσα στα 1.000 καλύτερα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, και τη 1^η θέση στην Ελλάδα μεταξύ των επτά ελληνικών Πανεπιστημίων που περιλαμβάνονται στον εν λόγω πίνακα.

Πίνακας 2.12 : Η θέση του ΕΚΠΑ στον πίνακα Κατάταξης Center for World University Rankings

Έτος	Διεθνής Θέση
2017	292/1.000
2016	297/1.000
2015	301/1.000
2014	331/1.000

Πηγή: Κατάταξης Center for World University Rankings

Πίνακας 2.13: Θέση και Επίδοση των επτά (7) Ελληνικών Πανεπιστημίων που βρίσκονται στον πίνακα των 1000 καλύτερων Πανεπιστημίων του κόσμου σύμφωνα με τον Πίνακα Κατάταξης Center for World University Rankings (2017)

Παγκόσμια Θέση	Πανεπιστήμιο	Θέση Ελλάδας	Ποιότητα Εκπαίδευσης	Απασχολησιμότητα Αποφοίτων	Ποιότητα Σχολών	Δημοσιεύσεις	Επιρροή	Ετεροαναφορές	Αντίκτυπος	Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας	Επίδοση
292	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	1	383+	216	240+	252	409	278	266	913+	44.36
432	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	2	383+	616+	240+	364	610	278	372	766	43.44
485	Πανεπιστήμιο Κρήτης	3	383+	616+	240+	542	486	576	405	887	43.20
585	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	4	383+	616+	240+	641	762	482	502	913+	42.99
622	Πανεπιστήμιο Πάτρας	5	383+	616+	240+	553	830	576	552	794	42.91
625	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	6	211	433	240+	560	958	576	586	913+	42.90
940	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	7	383+	616+	240+	867	978	709	887	913+	42.54

Πηγή: Κατάταξης Center for World University Rankings
<http://cwur.org/2017/greece.php>

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π)

2.7. US News - Best Global University Rankings

Η κατάταξη του US News για τα καλύτερα Πανεπιστήμια στον κόσμο δημιουργήθηκε με στόχο να παρέχει εικόνα για το πώς τα πανεπιστήμια μπορούν να συγκριθούν παγκοσμίως. Από το σύνολο των πανεπιστημίων που δραστηριοποιούνται παγκοσμίως η τελική συνολική κατάταξη των 1250 καλύτερων Πανεπιστημίων καλύπτει ένα εύρος 60 χωρών. Το πρώτο βήμα για την παραγωγή αυτών των κατατάξεων, οι οποίες τροφοδοτούνται από την εταιρεία Thomson Reuters (InCites™ research analytics solutions), περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας πρώτης ομάδας των καλύτερων πανεπιστημίων, τα οποία χρησιμοποιούνται σε μια δεύτερη φάση για την κατάταξη των 1250 κορυφαίων.

Για να συμπεριληφθεί ένα Πανεπιστήμιο στα 1250, θα πρέπει πρώτα να είναι μεταξύ των κορυφαίων 250 πανεπιστημίων στα αποτελέσματα της παγκόσμιας έρευνας φήμης της Thomson Reuters. Στη συνέχεια, ένα ίδρυμα πρέπει να είναι μεταξύ εκείνων που είχε τον μεγαλύτερο αριθμό δημοσιεύσεων κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών και τα άρθρα αυτά να αναφέρονται ή να αναπαράγονται από τα κορυφαία 200 της προαναφερθείσας έρευνας φήμης.

Το «U.S. News & World Report» αξιολογεί τα 1250 καλύτερα Ιδρύματα χρησιμοποιώντας ένα ευρύ φάσμα 13 διαφορετικών κριτηρίων:

1. Παγκόσμια Ερευνητική Φήμη (12.5%)
2. Περιφερειακή Ερευνητική Φήμη (12.5%)
3. Δημοσιεύσεις (10%)
4. Συγγράμματα (2.5%)
5. Συνέδρια (2.5%)
6. Σταθμισμένη επίδραση των ετεροαναφορών (10%)
7. Σύνολο αναφορών (7.5%)
8. Αριθμός δημοσιεύσεων που βρίσκονται μεταξύ των 10% περισσότερο αναφερόμενων δημοσιεύσεων (12.5%)
9. Ποσοστό του συνόλου των δημοσιεύσεων που βρίσκονται μεταξύ των 10% περισσότερο αναφερόμενων δημοσιεύσεων (10%)
10. Διεθνείς Συνεργασίες (5%)
11. Ποσοστό δημοσιεύσεων με διεθνή συνεργασία επί του συνόλου των δημοσιεύσεων (5%)
12. Αριθμός άρθρων με μεγάλο αριθμό αναφορών που βρίσκονται στο top 1% (5%)
13. Ποσοστό του συνόλου των δημοσιεύσεων που βρίσκονται μεταξύ των 1% των άρθρων με τις περισσότερες αναφορές (5%)

Το 2018 δημοσιεύθηκαν για 4η συνεχόμενη χρονιά τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης παγκόσμιας κατάταξης Πανεπιστημίων. Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών βρίσκεται στη θέση 286 μεταξύ των 1250 Πανεπιστημίων που περιλαμβάνονται στην κατάταξη και την 1η θέση μεταξύ των 8 Ελληνικών Ιδρυμάτων που βρίσκονται σε αυτή. Μάλιστα σε σχέση με την περσινή κατάταξη το Πανεπιστήμιο μας βελτίωσε τη θέση του στην κατάταξη κατά 5 θέσεις.

Πίνακας 2.14: Θέση και Επίδοση των οκτώ (8) Ελληνικών Πανεπιστημίων που βρίσκονταν στον πίνακα των 1250 καλύτερων Πανεπιστημίων του κόσμου σύμφωνα με τον Πίνακα Κατάταξης US News - Best Global University Rankings (2018)

Πανεπιστήμιο	Παγκόσμια Θέση	Θέση στην Ελλάδα	Συνολική Επίδοση-Βαθμός
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	286	1	52,9
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	363	2	49,4
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	437	3	45,7
Πανεπιστήμιο Κρήτης	445	4	45,3
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	562	5	41,5
Πανεπιστήμιο Πάτρας	668	6	37
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	996	7	25
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	1111	8	20,2

Πηγή: US News - Best Global University Rankings <https://www.usnews.com/education/best-global-universities/greece>

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, το Ε.Κ.Π.Α. κατέχει τη θέση 129 μεταξύ των 514 Πανεπιστημίων που συμπεριλήφθηκαν στην αξιολόγηση.

Πίνακας 2.15: Η θέση του ΕΚΠΑ στον Πίνακα Κατάταξης US News - Best Global University Rankings

Έτος	Διεθνής Θέση
2017-2018	286/1250
2016-2017	291/1000
2015-2016	292/500

Πηγή: US News - Best Global University Rankings <http://www.usnews.com/education/best-global-universities/search?region=&country=greece&subject=&name=>

Ο οργανισμός που συντάσσει τον συγκεκριμένο πίνακα κατάταξης παραθέτει ως «επίδοση» και τη θέση του κάθε ιδρύματος στους 13 επιμέρους δείκτες που αξιολογεί. Στον πίνακα 1.20 παρουσιάζεται η επίδοση του ΕΚΠΑ στους συγκεκριμένους δείκτες.

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

Άξιο μνείας το κριτήριο «Αριθμός άρθρων με μεγάλο αριθμό αναφορών που βρίσκονται στο top 1% των άρθρων με τις περισσότερες αναφορές», όπου το ΕΚΠΑ καταλαμβάνει την 167^η θέση παγκοσμίως.

Πίνακας 2.16: Η θέση – επίδοση του ΕΚΠΑ με βάση τους δεκατρείς (13) δείκτες του πίνακα Κατάταξης US News - Best Global University Rankings

Δείκτης – Κριτήριο	Θέση του ΕΚΠΑ
Παγκόσμια Ερευνητική Φήμη (12.5%)	708
Περιφερειακή Ερευνητική Φήμη (12.5%)	232
Δημοσιεύσεις(10%)	183
Συγγράμματα (2.5%)	316
Συνέδρια (2.5%)	380
Σταθμισμένη επίδραση των ετεροαναφορών (10%)	458
Σύνολο αναφορών (7.5%)	196
Αριθμός δημοσιεύσεων που βρίσκονται μεταξύ των 10% περισσότερο αναφερόμενων δημοσιεύσεων (12.5%)	199
Ποσοστό του συνόλου των δημοσιεύσεων που βρίσκονται μεταξύ των 10% περισσότερο αναφερόμενων δημοσιεύσεων (10%)	463
Διεθνείς Συνεργασίες (10%)	352
Ποσοστό δημοσιεύσεων με διεθνή συνεργασία επί του συνόλου των δημοσιεύσεων	262
Αριθμός άρθρων με μεγάλο αριθμό αναφορών που βρίσκονται στο top 1% των άρθρων με τις περισσότερες αναφορές (5%)	167
Ποσοστό του συνόλου των δημοσιεύσεων που βρίσκονται μεταξύ των 1% των άρθρων με τις περισσότερες αναφορές (5%)	272

Πηγή: US News - Best Global University Rankings <http://www.usnews.com/education/best-global-universities/national-and-kapodistrian-university-of-athens-504988>

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι στον συγκεκριμένο πίνακα κατάταξης το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών εμφανίζεται σε υψηλές θέσεις παγκοσμίως σε διάφορα επιμέρους επιστημονικά πεδία και αντικείμενα:

- Στην Φαρμακολογία και Τοξικολογία στην θέση 118
- Στην Ανοσολογία στη θέση 120
- Στις Φυσικές Επιστήμες στη θέση 159
- Στην Κλινική Ιατρική στη θέση 179
- Στις Κοινωνικές Επιστήμες και Δημόσια Υγεία στη θέση 195
- Στη Βιολογία και Βιοχημεία στη θέση 383
- Στη Μηχανική στη θέση 425
- Στη Χημεία στη θέση 529

2.8 Η κατάταξη του National Taiwan University (Performance ranking of Scientific Papers)

<http://nturanking.lis.ntu.edu.tw/DataPage/OverallRanking.aspx?y=2017>

Την 203^η θέση καταλαμβάνει για το 2017 το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών ανάμεσα στα 800 καλύτερα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, από τις τέσσερις χιλιάδες (4.000) Ανώτατων Ιδρυμάτων των οποίων τα στοιχεία εξετάσθηκαν αρχικώς, σύμφωνα με τον διεθνώς αναγνωρισμένο κατάλογο που δημοσιεύει το National Taiwan University (Performance ranking of Scientific Papers. Το Πανεπιστήμιό μας, μάλιστα, αν συνυπολογισθεί πλήρως ως κριτήριο ο αριθμός των Τμημάτων του τοποθετείται στην 203^η θέση. Επίσης **βρίσκεται στην 1^η Θέση μεταξύ των έξι (6) Ελληνικών Πανεπιστημίων** που συμπεριλαμβάνονται στον συγκεκριμένο πίνακα κατάταξης.

Η αξιολόγηση του National Taiwan University βασίζεται κυρίως στο ερευνητικό έργο που παράγεται και δημοσιεύεται σε κάθε Ίδρυμα, στην απήχηση που επιτυγχάνουν οι δημοσιευμένες εργασίες, καθώς και στην τελική ιδιαίτερη διάκρισή τους. Κατατάξεις όπως η συγκεκριμένη είναι ιδιαίτερα σημαντική διότι δεν επηρεάζεται από τους πόρους που διατίθενται σε ερευνητικούς σκοπούς, από τις υποδομές εκπαίδευσης και τα μεμονωμένα επιτεύγματα μελών ΔΕΠ αλλά από τη διαχρονική και υψηλού επιπέδου και συνέπειας επιστημονική έρευνα που λαμβάνει χώρα σε Πανεπιστήμια όπως το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Τελεί υπό την αιγίδα της αντίστοιχης ΑΔΙΠ της Ταϊβάν και κατατάσσει τα 500 καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου από το 2007, βασιζόμενη αποκλειστικά στις επιστημονικές τους δημοσιεύσεις και στην απήχηση που αυτές έχουν στην διεθνή επιστημονική κοινότητα. Επιπρόσθετα της συνολικής κατάταξης, η συγκεκριμένη λίστα περιλαμβάνει κατατάξεις σε 6 ευρύτερα επιστημονικά πεδία (fields), καθώς και σε 14 συγκεκριμένα επιλεγμένα θεματικά πεδία (subjects).

Πίνακας 2.17: Κριτήρια Κατάταξης του Πίνακα National Taiwan University

Κριτήρια	Overall Performance Indicators	Βαρύτητα	
	Ο αριθμός των άρθρων τα τελευταία 11 χρόνια (2006-2016)	10%	
Παραγωγή Έρευνας	Ο αριθμός των άρθρων του τρέχοντος έτους (2016)	15%	25%
Επίδραση Έρευνας	Ο αριθμός των ετεροαναφορών τα τελευταία 11 χρόνια (2006-2016)	15%	35%
	Ο αριθμός των ετεροαναφορών τα τελευταία 2 χρόνια (2015-2016)	10%	
	Ο μέσος όρος ετεροαναφορών τα τελευταία 11 χρόνια (2006-2016)	10%	
Ερευνητική Αριστεία	Τα άρθρα h-index των τελευταίων δύο ετών (2015-2016)		40%
	Αριθμός Άρθρων με υψηλό αριθμό ετεροαναφορών (2006-2016)		
	Αριθμός Άρθρων την τρέχουσα χρονιά σε περιοδικά υψηλής απήχησης (2015-2016)		

Πηγή: National Taiwan University <http://nturanking.lis.ntu.edu.tw/BackgroundMethodology/Methodology-enus.aspx>

Πίνακας 2.18: Η Θέση του ΕΚΠΑ στον Πίνακα Κατάταξης National Taiwan University

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π)

Παγκόσμια Θέση	Θέση στη Χώρα	Πανεπιστήμιο	Συνολικός Βαθμός	Άρθρα 11 Ετών	Τρέχοντα Άρθρα	Αναφορές 11 ετών	Τρέχουσες Αναφορές	Μέσος Όρος αναφορών	H-Index	HICI Άρθρα	Hi Impact Άρθρα περιοδικών	Σταθμισμένη Θέση
215	1	Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	53.2	56.4	53.1	53.1	53.6	50.6	59.2	52.8	49.0	203
342	2	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	49.3	52.4	50.4	49.1	50.8	45.5	53.2	48.2	46.7	339
501-600	3	Πανεπιστήμιο Κρήτης	-	-	-	-	-	-	-	-	-	447
501-600	4	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	-	-	-	-	-	-	-	-	-	472
501-600	5	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	472
601-700	-	Πανεπιστήμιο Πατρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	501-600

Πηγή: Πίνακας Κατάταξης National Taiwan University
http://nturanking.iis.ntu.edu.tw/DataPage/OverallRanking_Countries.aspx?query=&country=Greece&y=2017

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι βασικοί άξονες αξιολόγησης συνοψίζονται σε τρεις βασικές μεταβλητές: στην Ερευνητική Αριστεία, στην παραγωγή Έρευνας και στην επίδραση της Έρευνας. Η αξιολόγηση, δηλαδή, του National Taiwan University βασίζεται κυρίως στο ερευνητικό έργο που παράγεται και δημοσιεύεται σε κάθε Ίδρυμα, στην απήχηση που επιτυγχάνουν οι δημοσιευμένες εργασίες, καθώς και στην τελική ιδιαίτερη διάκρισή τους. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι σε επιμέρους Τομείς η κατάταξη για το Ίδρυμά μας είναι ακόμα υψηλότερη π.χ. 75^η θέση στην Φαρμακολογία και Τοξικολογία, 139^η θέση στην Ιατρική, στη 239^η θέση στις Επιστήμες της Ζωής, στη 255^η θέση στις Φυσικές Επιστήμες, στη 265^η θέση στις Κοινωνικές Επιστήμες, στην 163^η θέση στην Πληροφορική, στην 185^η θέση στη Φυσική και στη 207^η θέση στα Μαθηματικά.

3. Συμπεράσματα – Προτάσεις

3.1 Γενικά Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση των πινάκων κατάταξης και των κριτηρίων τους διαπιστώνονται σημαντικές αποκλίσεις, γεγονός που οφείλεται στην εφαρμογή διαφορετικών κριτηρίων και μεθοδολογιών, και αποδεικνύει την τελική υποκειμενικότητα των κριτηρίων επιλογής. Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι οι πίνακες κατάταξης δεν είναι μία κατ' αρχήν αποδεκτή μέθοδος αξιολόγησης των πανεπιστημίων. Απλώς, ένας προσεκτικός αναγνώστης θα διαπιστώσει, οπωσδήποτε, ότι δεν μπορούν να αποτελούν το μοναδικό κριτήριο αξιολόγησης και επιλογής.

Αναλύοντας τα κριτήρια συμπεραίνει κανείς τα εξής:

(α) Έρευνα-Δημοσιεύσεις

Αναλύοντας τα δεδομένα της βάσης Scopus παρατηρεί κανείς ότι ένα τυπικό (μέσο) Πανεπιστήμιο λαμβάνει το 49.1% των αναφορών από τον τομέα της Ιατρικής και των Επιστημών Υγείας, 27.6% από τις Φυσικές Επιστήμες, 16.5% από την Μηχανική και την Τεχνολογία, 5.8% από τις Κοινωνικές Επιστήμες και μόλις 1.0% από τις ανθρωπιστικές επιστήμες και τις Τέχνες. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι μεθοδολογίες κατάταξης που παίρνουν συνολικό αριθμό αναφορών ή δημοσιεύσεων και το διαιρούν

με τον αριθμό καθηγητών του ιδρύματος χωρίς κάποια στάθμιση «πριμοδοτούν» ιδρύματα που έχουν Ιατρικές Σχολές ή και Σχολές από τον χώρο των Φυσικών Επιστημών έναντι των ιδρυμάτων που έχουν Τμήματα ανθρωπιστικών σπουδών και κοινωνικών επιστημών.

Η μείωση της χρηματοδότησης της έρευνας ελέω κρίσης ή /και η χρήση αποθεματικών πόρων των ελληνικών πανεπιστημίων, που θα πηγαιναν στην ενίσχυση της έρευνας για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών, οδηγεί και θα οδηγεί σε μείωση της παραγωγής ερευνητικών αποτελεσμάτων και άρθρων. Κατά συνέπεια θα χαμηλώσει συνεχώς και η βαθμολογία των ελληνικών πανεπιστημίων στα αντίστοιχα κριτήρια των πινάκων κατάταξης.

Προς την ίδια κατεύθυνση λειτουργεί και η υποστελέχωση των Πανεπιστημιακών μας Ιδρυμάτων και η μη άμεση κάλυψη του προσωπικού που αφυπηρετεί λόγω των δημοσιονομικών περιορισμών. Λιγότερος αριθμός Διδακτικού Προσωπικού όλων των κατηγοριών και Ερευνητών θα οδηγεί σε συνολικά μικρότερο αριθμό δημοσιεύσεων. Επιπροσθέτως οι νέοι επιστήμονες και ερευνητές που φεύγουν στο εξωτερικό για να ακολουθήσουν ακαδημαϊκή καριέρα, έχοντας ολοκληρώσει σπουδές η/και διδακτορικές διατριβές σε Ελληνικά Πανεπιστήμια, θα δημοσιεύουν άρθρα και έρευνες με τα affiliations των Πανεπιστημίων στα οποία θα εργάζονται και όχι με των ελληνικών πανεπιστημίων, ενώ τα προφίλ τους θα προσμετρώνται στα νέα Ιδρύματα που θα ενταχθούν.

Μόνο αντίβαρο στην κατάσταση αυτή η φιλότιμη προσπάθεια των καθηγητών και ερευνητών των Πανεπιστημίων της χώρας οι οποίοι κόντρα στις αντιξοότητες, την υποχρηματοδότηση και την υποστελέχωση των Ιδρυμάτων συνεχίζουν να παράγουν αξιολογη έρευνα.

(β) Απήχηση και Ετεροαναφορές

Βασικό συμπέρασμα από την ανάλυση των συγκεκριμένων κριτηρίων είναι ότι ένα Πανεπιστημιακό Ίδρυμα, όπως π.χ το **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών**, είναι «ευλογημένο» όταν διαθέτει διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό με μεγάλο αριθμό ετεροαναφορών και σημαντική επιστημονική επίδραση. Διότι σίγουρα επηρεάζεται θετικά η θέση του στην κατάταξη αλλά και η ερευνητική του φήμη. Επιπροσθέτως η ύπαρξη Τμημάτων και Σχολών των επιστημονικών πεδίων των Θετικών επιστημών και της Υγείας προσθέτει επίσης «πόντους» διότι είναι χώροι που συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό δημοσιεύσεων και ετεροαναφορών.

Βέβαια παρατηρείται διαφοροποίηση στην τελική θέση των ίδιων Πανεπιστημίων σε ίδιες κατηγορίες κριτηρίων. Αυτό οφείλεται σε ένα βαθμό στο ότι οι οργανισμοί που συντάσσουν πίνακες κατάταξης πανεπιστημίων απευθύνονται και χρησιμοποιούν διαφορετικές βάσεις δεδομένων και άρθρων. (Scopus, Scimago, Thomson Reuters, Google Scholar κ.α). Για να βελτιωθεί η αποτελεσματική παρουσίαση ενός ιδρύματος θα πρέπει να διαπιστωθεί αν οι οργανισμοί και φορείς πινάκων κατάταξης λαμβάνουν υπόψη τους όλα τα affiliations που χρησιμοποιούν τα μέλη ΔΕΠ ενός

ιδρύματος. Στο σημείο αυτό χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή.

Παρόλο που λαμβάνονται υπόψη πολλά κριτήρια, αυτά σε ορισμένες περιπτώσεις δεν είναι ξεκάθαρα και υπάρχει μεγάλη αλληλεξάρτηση του ενός κριτηρίου από το άλλο. Για παράδειγμα, όταν επιλέγεται ως κριτήριο το «πλήθος δημοσιεύσεων τα τελευταία 11 χρόνια» και ταυτόχρονα το «πλήθος δημοσιεύσεων την προηγούμενη χρονιά», προφανώς, το δεύτερο εμπεριέχεται στο πρώτο. Επιπλέον, παρατηρείται μια αλληλεξάρτηση και στις ετεροαναφορές (citations).

Οι πληροφορίες για τα πανεπιστήμια (πχ. αριθμός Καθηγητών) που αντλούνται από τις ιστοσελίδες τους και ενδέχεται να είναι ανακριβείς και μη επικαιροποιημένες. Επίσης, ο αριθμός των μελών ΔΕΠ στα περισσότερα πανεπιστήμια αλλάζει κάθε χρόνο. Συνεπώς, κριτήρια που βασίζονται σε μέσους όρους για τα τελευταία Χ χρόνια θα πρέπει να λαμβάνουν όλες αυτές τις ιδιομορφίες προκειμένου να είναι αξιόπιστα.

(γ) Διδασκαλία – Εξωστρέφεια

Συμπερασματικά ένα ίδρυμα που επιθυμεί να βελτιώσει την βαθμολογία του στο κριτήριο της διδασκαλίας θα πρέπει να επιδιώξει στο μέτρο του δυνατού να βελτιώσει την αναλογία διδακτικού προσωπικού και φοιτητών και να μειώσει όσο το δυνατόν την καθυστέρηση ολοκλήρωσης προπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών. Στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα δύσκολο διότι η υποστελέχωση των πανεπιστημίων και οι δημοσιονομικοί περιορισμοί δεν επιτρέπουν την βελτίωση της αναλογίας φοιτητών και καθηγητών μέσω και της πρόσληψης νέου διδακτικού προσωπικού.

Ένα Πανεπιστήμιο το οποίο θέλει να βελτιώσει τους δείκτες της διεθνούς εικόνας και της παρουσίας του θα πρέπει να ενισχύσει την «εξωστρέφεια» του μέσω βελτίωσης της κινητικότητας φοιτητών και ακαδημαϊκού προσωπικού, όπως και όσο θα είναι αυτό εφικτό, καθώς και υποδοχής αλλοδαπών φοιτητών και καθηγητών π.χ. μέσω Erasmus.

3.2 Συμπεράσματα για τη Θέση του ΕΚΠΑ στους πίνακες κατάταξης διεθνών αξιολογήσεων

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται συνοπτικά η θέση του ΕΚΠΑ στις επτά πιο γνωστούς πίνακες κατάταξης σε παγκόσμιο επίπεδο και σε επίπεδο χώρας για τα δύο τελευταία χρόνια.

Όπως φαίνεται από τα δεδομένα του Πίνακα:

- το ΕΚΠΑ βρίσκεται στην 1η θέση των Ελληνικών Πανεπιστημίων σε πέντε (5) από τους επτά (7) πίνακες κατάταξης
- Σε τρεις (3) από τους (4) πίνακες κατάταξης που δεν χρησιμοποιούν έρευνες ερωτηματολογίου και αντλούν τα στοιχεία από το διαδίκτυο χωρίς επαφή με τα Πανεπιστήμια, το ΕΚΠΑ βρίσκεται σταθερά στην 1η θέση.
- Στην περίπτωση του πίνακα QS όπου το ΕΚΠΑ βρίσκεται πιο χαμηλά θα πρέπει

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π)

να σημειωθούν τα εξής: (α) στη συγκεκριμένη μεθοδολογία δεν μετρούν ως ξεχωριστό κριτήριο τα άρθρα με υψηλό αριθμό ετεροαναφορών και γενικότερα υψηλή επίδραση, αλλά λαμβάνεται μόνο ένας μέσος όρος των αναφορών ανά μέλος ΔΕΠ. Αντιστοίχως δεν εξετάζεται αριθμός ή ποσοστό άρθρων με μεγάλο αριθμό αναφορών ως ποσοστό του 10% των πιο διαβασμένων και αναφερόμενων άρθρων. (β) Στη διόρθωση της μεθοδολογίας για το έτος 2015-2016 εισήχθη σταθερός συντελεστής στάθμισης 20% για τα πέντε επιστημονικά πεδία στα οποία μετρά η QS δημοσιεύσεις και αναφορές (Ιατρική, Φυσικές Επιστήμες, Τεχνολογία και Μηχανική, Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Κοινωνικές Επιστήμες). Ως αποτέλεσμα, όπως αναφέρουν τα στελέχη της QS στην Ιστοσελίδα του φορέα, Πανεπιστήμια που έχουν δυνατά Τμήματα ιατρικής και Φυσικών Επιστημών είναι λογικό να είδαν μια πτώση στην τελευταία κατάταξη που δημοσιεύτηκε το 2016.

Πίνακας 3.1: Η θέση του ΕΚΠΑ στους επτά πιο γνωστούς πίνακες κατάταξης τη διετία 2016-2018

Πίνακας Κατάταξης	Παγκόσμια Θέση 2017-2018	Παγκόσμια Θέση 2016-2017	Ελληνική Θέση 2017-2018	Ελληνική Θέση 2016-2017
WEBOMETRICS	271/11.995	270/11.995	1	2
Academic Ranking of World Universities	301-400/500	301-400/500	1	1
QS (Quacquarelli Symonds)	651-700/950	651-700/950	3 ^η	3 ^η
Times Higher Education	501-600/980	501-600/980	2	3
Center for World University Ranking	297/1000	297/1000	1	1
National Taiwan University*	203/800	199/800	1	1
US News - Best Global University Rankings	286	291	1	1

Πηγή: Ιστοσελίδες και Δημοσιεύσεις Οργανισμών Διεθνών Κατατάξεων

* Περιλαμβάνεται και η θέση που έχει το ίδρυμα μετά τη στάθμιση με τον αριθμό των Τμημάτων

3.3 Ενέργειες του ΕΚΠΑ και Προτάσεις Βελτίωσης προς τα Τμήματα

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών συνεχίζει τις προσπάθειες για τη βελτίωση της εικόνας και της θέσης του Ιδρύματος, τόσο σε γενικό επίπεδο, όσο και ειδικότερα στη θέση που κατέχει στους διεθνείς πίνακες κατάταξης. Επενδύοντας στην εξωστρέφεια, συνεργαζόμαστε πλέον σε σταθερή βάση με φορείς και οργανισμούς που συντάσσουν πίνακες κατάταξης και αξιολόγησης.

Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας παρέχουμε ακριβή στοιχεία και τις αναγκαίες διευκρινήσεις στους εν λόγω φορείς, προκειμένου να αποτιμάται η πραγματική εικόνα και η επίδραση του διδακτικού, ερευνητικού αλλά και κοινωνικού έργου του Πανεπιστημίου μας. Γι' αυτό και είναι σημαντικό τα αντίστοιχα στοιχεία να ενημερώνονται συνεχώς με τη φροντίδα των αρμόδιων Υπηρεσιών σε συνεργασία με τις Σχολές και τα Τμήματα.

Πιο συγκεκριμένα τα τελευταία δύο χρόνια έχουν γίνει οι ακόλουθες ενέργειες:

(α) Επικοινωνία με τους σημαντικότερους φορείς πινάκων κατάταξης (Ranking).

Πραγματοποιήθηκε επικοινωνία με τους σημαντικότερους φορείς που διενεργούν διεθνείς αξιολογήσεις—rankings και παρουσιάζουν αντίστοιχους πίνακες. Σκοπός της επικοινωνίας ήταν, αφενός να τους ενημερώσουμε για τα ακριβή στοιχεία του ΕΚΠΑ, αφετέρου να διευκολυνθεί η αποτίμηση του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ και των ερευνητών του Πανεπιστημίου μας. Όπως αναπτύχθηκε και σε προηγούμενη επικοινωνία, εντοπίστηκε το γεγονός ότι σε διάφορες μετρήσεις και αποτιμήσεις δεν λαμβάνονται υπόψη όλα τα πιθανά επίσημα ονόματα (affiliations), με τα οποία εμφανίζεται το Ίδρυμα. Έτσι, επί παραδείγματι, σε ορισμένους πίνακες κατάταξης δεν λαμβάνονταν υπόψη το affiliation “University of Athens”, αλλά μόνο το “National and Kapodistrian University of Athens”. Αντιστοίχως η αναφορά μόνο του ονόματος του Τμήματος ή αναφορά του Νοσηλευτικού Ιδρύματος σε Μονάδες, Κλινικές και Εργαστήρια της Ιατρικής χωρίς την αναφορά και του “National and Kapodistrian University of Athens” πολλές φορές δεν προσμετράται στο ερευνητικό έργο του ΕΚΠΑ.

Αφού εντοπίστηκαν τουλάχιστον 29 διαφορετικά affiliations, που συχνά μπορεί να μην προσμετρούνται στο ΕΚΠΑ, προβήκαμε σε ενημέρωση των φορέων διεθνών κατατάξεων για τους διαφορετικούς τρόπους εμφάνισης του ονόματος του Πανεπιστημίου Αθηνών στα ερευνητικά άρθρα, έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη στις αποτιμήσεις τους.

Είναι σημαντικό, όμως, να χρησιμοποιούμε σε κάθε δημοσίευση την ενιαία και καθιερωμένη μορφή ιδίως του αγγλόφωνου τίτλου του ΕΚΠΑ. Η μόνη ορθή επιλογή είναι να αναφέρουμε την πλήρη μορφή του: National and Kapodistrian University of Athens.

(β) Βελτίωση της συμμετοχής του Ιδρύματος σε δημοφιλείς ερευνητικές βάσεις δεδομένων

Με την πεποίθηση ότι κάθε ενέργεια προβολής του έργου των μελών του Πανεπιστημίου μας ενισχύει τη θέση του στην ελληνική κοινωνία και διεθνώς, ξεκινήσαμε μια προσπάθεια ενίσχυσης της συμμετοχής των μελών ΔΕΠ και των ερευνητών του Ιδρύματος στην βάση δεδομένων *Google Scholar*. Η υπηρεσία αυτή προσφέρεται από τη Google και χρησιμοποιείται ευρέως για την κατάταξη των Πανεπιστημίων, διότι θεωρείται σημαντική πηγή στοιχείων για το ερευνητικό έργο των Πανεπιστημίων που εξετάζονται.

Πέραν της ενημέρωσης για τη χρησιμότητα της συγκεκριμένης βάσης, συντάξαμε αναλυτικές οδηγίες για τη δημιουργία profile στο *Google Scholar*, ενώ παράλληλα προσφέρεται και συμβουλευτική υποστήριξη από την Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος για την διευκόλυνση όσων ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν προφίλ. Τα αποτελέσματα της προσπάθειας είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Σε λιγότερο από δύο μήνες τα προφίλ των μελών του ΕΚΠΑ αυξήθηκαν κατά 40%.

(γ) Για τις παραπάνω ενέργειες έχουν συγκροτηθεί 2 ειδικές Ομάδες Έργου, με σκοπό την ανάλυση των διαθέσιμων δεδομένων, τη συγκέντρωση στοιχείων και την ενημέρωση των αντίστοιχων φορέων διεθνώς.

Η προσπάθεια συνεχίζεται με γνώμονα την καλύτερη δυνατή προβολή του σημαντικού και ουσιαστικού έργου του Ιδρύματός μας. **Προς αυτήν την κατεύθυνση λειτουργεί ήδη και το νέο Αποθετήριο του επιστημονικού έργου όλων των μελών του ΕΚΠΑ, ενός σημαντικού «θησαυρού» γνώσης για την Κοινωνία >>> <https://pergamos.lib.uoa.gr>**

Παράλληλα, εξίσου σημαντική είναι η ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων του Ιδρύματος με την αρωγή των μελών ΔΕΠ μέσω των διμερών συμφωνιών συνεργασίας με εκπαιδευτικά Ιδρύματα του εξωτερικού.

Τα επόμενα βήματα της ακολουθούμενης στρατηγικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου περιλαμβάνουν τις εξής ενέργειες:

- Δημιουργία καταλόγου βραβεύσεων και διακρίσεων αποφοίτων και ΔΕΠ – Ερευνητών του Πανεπιστημίου, ο οποίος θα σταλεί σε αντίστοιχους πίνακες που λαμβάνουν υπόψη στα κριτήριά τους αυτού του τύπου τις διακρίσεις (ARWU, CWUR).
- Ενίσχυση του περιεχομένου της αγγλικής ιστοσελίδας (<https://en.uoa.gr/>) με συνεχείς αναρτήσεις, ώστε να αυξηθεί ο όγκος του περιεχομένου στο διαδίκτυο. Για κάθε μια ανακοίνωση στα ελληνικά θα πρέπει υποχρεωτικά να υπάρχει αγγλική εκδοχή, η οποία θα προωθείται και σε αγγλόφωνα έντυπα (πίνακας κατάταξης που θα επηρεαστεί : Webometrics).
- Αύξηση της «επίδρασης» του περιεχομένου των ιστοσελίδων του Πανεπιστημίου μέσω υλοποίησης στρατηγικής «Backlinks». (πίνακας κατάταξης που θα επηρεαστεί: Webometrics)

Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης των Πανεπιστημίων

- Συνεχής ενημέρωση για τη ορθή χρήση του ονόματος του Ιδρύματος στα Αγγλικά στη συγγραφή άρθρων και εργασιών (θα επηρεαστούν όλοι οι πίνακες).
- Ενίσχυση ενότητας «Research» σε ελληνική και αγγλική ιστοσελίδα. Για κάθε ενεργό ερευνητικό έργο που θα υλοποιείται από τον ΕΛΚΕ, θα υπάρχει μικρή περιγραφή στα Ελληνικά και στα Αγγλικά και αν είναι δυνατόν και κάποιο παραδοτέο. Παράλληλα θα δημιουργηθεί ενότητα για τα πλέον σημαντικά άρθρα κάθε τομέα, στην οποία θα μπορούν να ανέβουν «δοκίμια».
- Κίνητρα για την ενίσχυση της έρευνας στο Πανεπιστήμιο και ιδιαίτερα ενίσχυση της συμμετοχής σε συγγραφή άρθρων με επιστήμονες από την από την αλλοδαπή (πίνακας κατάταξης που θα επηρεαστεί άμεσα: Times Higher Education).
- Αύξηση ποσοστού αλλοδαπών φοιτητών που φοιτούν στο ίδρυμα και ποσοστού των αλλοδαπών μελών ΔΕΠ που εργάζονται στο ίδρυμα (πίνακες κατάταξης που θα επηρεαστούν άμεσα: Times Higher Education, QS).
- Αύξηση του αριθμού των ολοκληρωμένων διδακτορικών διατριβών, και μείωση του χρόνου ολοκλήρωσής τους (πίνακας κατάταξης που θα επηρεαστεί άμεσα: Times Higher Education).

4. Επίλογος

Είναι προφανές ότι η επισκόπηση των πινάκων κατάταξης για το Πανεπιστήμιό μας για το 2018 δεν φιλοδοξεί να οδηγήσει σε εύκολους επαίνους ή άδικη και αβάσιμη κριτική. Αποτελεί μια συνοπτική καταγραφή της θέσης μας, όπως αποτυπώθηκε από φορείς, που, παρά τις βάσιμες ενστάσεις και τις ανησυχίες πολλών, υπάρχουν και καταγράφουν με τα ποικίλλοντα κριτήριά τους τη δραστηριότητα των Πανεπιστημίων παγκοσμίως.

Γνωρίζουμε όλοι τα προβλήματα που ταλάνιζαν ήδη πριν από την κρίση το ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο, καθώς και εκείνα που συσσωρεύθηκαν λόγω της κρίσης. Συνυπολογίζοντας όμως τη δραματική μείωση ή και διακοπή –κατά διαστήματα– της δημόσιας χρηματοδότησης (τακτικές πιστώσεις, Π.Δ.Ε., κονδύλια για την έρευνα), σε συνδυασμό με άλλα προβλήματα, όπως η αφυπηρέτηση πολλών μελών Δ.Ε.Π. καθώς και μη διδακτικού προσωπικού, με ανεπαρκέστατη αναπλήρωση των αποχωρούντων, τότε δικαίως μπορεί κανείς να ισχυρισθεί ότι αυτές οι κατατάξεις συνιστούν ως προς το ΕΚΠΑ ένα πραγματικό άθλο. Το επίτευγμα αυτό πρέπει, όπως έχουμε σημειώσει επανειλημμένως, να αποδοθεί, κυρίως, στην αφοσίωση και την ποιότητα όλου του ανθρώπινου δυναμικού του Ιδρύματός μας, καθώς και των αποφοίτων μας.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ως βασικός εκπρόσωπος του ελληνικού δημόσιου Πανεπιστημίου, οφείλει και μπορεί μέσα από το ευρύτερο έργο του να επιτύχει ακόμα υψηλότερες επιδόσεις και να αναδείξει αξίες, πρότυπα και παραδείγματα, ώστε να βοηθηθεί η χώρα προς μια σταθερή πορεία γνήσιας ανάπτυξης.

Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία

Hirsch, J. E. (2005). An index to quantify an individual's scientific research output. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 102(46), 16569–16572.

Huang, M. H. (2008). Application of H-index for Research Evaluation at University Level. Evaluation in Higher Education, 1(2), 29-50.

Huang, M. H., & Chi, P. S. (2010). A Comparative Analysis of the Application of H-index, G-index, and A-index in Institutional-Level Research Evaluation. Journal of Library and Information Studies, 8(2), 1-10.

WEBOMETRICS

<http://www.webometrics.info/en/Europe/Greece%20>

Academic Ranking of World Universities ARWU

<http://www.shanghairanking.com/World-University-Rankings/National-and-Kapodistrian-University-of-Athens.html>

QS World University Ranking

<https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2018>

<https://www.topuniversities.com/university-rankings-articles/world-university-rankings/changes-qs-world-university-rankings-methodology>

TIMES Higher Education -World University Ranking

https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2018/world-ranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

Center for World University Rankings

<http://cwur.org/2017/greece.php>

US News - Best Global University Rankings

<http://www.usnews.com/education/best-global-universities/search?region=&country=greece&subject=&name=>

<https://www.usnews.com/education/best-global-universities/national-and-kapodistri-an-university-of-athens-504988>

National Taiwan University

<http://nturanking.lis.ntu.edu.tw/BackgroundMethodology/Methodology-enus.aspx>

http://nturanking.lis.ntu.edu.tw/DataPage/OverallRanking_Countries.aspx?query=&country=Greece&y=2017

